Projekt

z dnia 10 kwietnia 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XXIII/180/2026
RADY GMINY ROGOWO

z dnia 15 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia aktalizacji Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032

Na podstawie art. 10e ust. oraz art.10f ust.4 i art.18 ust.2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153, poz. 1436, z 2026 r. poz. 252) w związku z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198 i poz. 1846). uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się aktualizację „Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032", w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rogowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Robert Wódczak

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXIII/180/2026
Rady Gminy Rogowo
z dnia 15 kwietnia 2026 r.

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032

Opracowanie: 02.2023 r.
Aktualizacja: 02.2026 r.

Spis treści:

Streszczenie 3

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy 6

- **Podstawowe informacje** 6
- **Struktura demograficzna** 10
- **Rynek pracy i gospodarka** 14
- **Infrastruktura i oferta społeczna** 18
- **Włączenie społeczne** 21
- **Stan środowiska naturalnego** 23
- **Walory turystyczne** 26
- **Infrastruktura techniczna** 29

Analiza SWOT 32

Cele i kierunki działań 34

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rogowo 42

Wykaz zadań z planem finansowym 44

Podstawowe założenia systemu realizacji (w tym monitoring osiągania celów Strategii) 50

Załącznik graficzny – model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rogowo

Streszczenie:

„Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032" (dalej: Strategia) wyznacza ramy i kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata. Została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o **zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i poz. 1846) oraz ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o **samorządzie gminnym** (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz.1005, poz.1079 i poz.1561) i zawiera:

- wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy (z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych),
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań (w tym w wymiarze przestrzennym) oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (programów i planów szczegółowych),
- ramy finansowe i źródła finansowania,
- załącznik graficzny prezentujący model struktury gminy i obszary strategicznej interwencji na terenie gminy (wskazane przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

Punktem wyjścia do określenia kierunków rozwoju gminy była z jednej strony **diagnoza** sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej tego obszaru, z drugiej – wytyczne i zadania zawarte w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych (na poziomie regionalnym, subregionalnym, powiatowym i gminnym, ze szczególnym uwzględnieniem „**Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Strategii Przyspieszenia 2030+**", dalej: SRWKP).

W oparciu o cechy wyróżniające ten obszar i kierunki interwencji rekomendowane w innych dokumentach na lata 2023-2032 określiliśmy cele rozwojowe. Zamierzamy osiągnąć **cel główny – „Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Rogowo do 2032 roku"** – dzięki działaniom skoncentrowanym w **ośmiu** celach strategicznych:

1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku,
2. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej do 2032 roku,
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku,
4. Unowocześnienie bazy edukacyjnej do 2032 roku,
5. Wsparcie placówek kulturalnych i dziedzictwa do 2032 roku,
6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku,
7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku,
8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku.

Wśród zadań planowanych do realizacji w latach 2023-2032 znalazły się liczne zadania własne gminy, obejmujące stałe usługi publiczne (np. edukację, usługi komunalne, pomoc społeczną), planowane inwestycje gminne i wsparcie innych podmiotów (mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych) w realizacji ich celów.

Strategia zakłada zrównoważony rozwój gminy Rogowo, w oparciu i z poszanowaniem cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych, z wiodącą rolą miejscowości Rogowo jako centrum usług lokalnych i jednoczesnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, skupionych w 30 pozostałych miejscowościach.

Każdy cel i kierunek interwencji został opisany przy użyciu mierzalnych wskaźników. Pozwolą one na bieżący monitoring postępów Strategii. Dodatkowo w 2025 i 2029 roku dokonamy okresowego przeglądu i oceny (ewaluacji) naszych założeń.

Za realizację Strategii odpowiada Wójt Gminy Rogowo, który będzie koordynować działania szeregu podległych i współpracujących jednostek, przypisanych merytorycznie do poszczególnych zadań.

Pierwsza aktualizacja Strategii:

W 2025 r. rozpoczęły się prace nad aktualizacją Strategii. Pierwszym krokiem było sprawdzenie czy diagnoza obszaru, na bazie której sporządzono listę celów i zadań do realizacji, nie uległa znaczącym zmianom między 2022 i 2025 rokiem. Informacje w Banku Danych Lokalnych GUS oraz dane z Urzędu Gminy Rogowo potwierdzają, że najważniejsze trendy społeczne, gospodarcze i przestrzenne pozostają aktualne. Największym wyzwaniem jest wciąż malejąca w każdym kolejnym roku liczba mieszkańców gminy i jej dalekosiężne skutki dla wszystkich sfer funkcjonowania samorządu gminnego w kolejnych dekadach. Wśród zjawisk zewnętrznych podkreślić należy rosnące znaczenie kwestii związanych z obroną cywilną i zapewnieniem szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańców (w tym stworzenie rządowego Programu „Ochrona Ludności i Obrona Cywilna”, którego beneficjentami mogą być gminy).

Zasadnicza część prac aktualizacyjnych dotyczyła dokładnego przeglądu zadań wykonanych w latach 2023-2025 i planów budżetowych na rok 2026. Pozwoliło to ocenić dotychczasowe postępy, wskazać luki w liście zadań i urealnić planowane założenia (wysokość nakładów finansowych i zakładane wartości docelowe wskaźników realizacji Strategii).

Dane przekazane przez pracowników Urzędu Gminy i jednostek gminnych zostały szczegółowo omówione na dwóch spotkaniach roboczych. W spotkaniach brali udział zarówno pracownicy merytoryczni Urzędu Gminy, kierownicy jednostek gminnych, jak i Wójt Gminy Rogowo oraz Zastępca Wójta Gminy Rogowo.

W wyniku aktualizacji zmianie ulegają trzy elementy „Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032”:

1. Rozdział „Cele i kierunki działań” – aktualizacja planowanego zakresu działań (przede wszystkim w ramach celu strategicznego 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku), zakładanych nakładów finansowych oraz oczekiwanych wskaźników realizacji,

2. Rozdział „Wykaz zadań wraz z planem finansowym” – korekta nazewnictwa poszczególnych zadań, wprowadzenie nowego zadania 31 Poprawa bezpieczeństwa publicznego (zamiast zadania Rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy) oraz aktualizacja planowanych nakładów finansowych.
3. Tabela 15. Monitoring realizacji Strategii w rozdziale „Podstawowe założenia systemu realizacji (w tym monitoring osiągania celów Strategii)” – aktualizacja planowanych nakładów finansowych i zakładanych wartości docelowych poszczególnych wskaźników.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy:

Określenie priorytetów rozwojowych wymaga w pierwszej kolejności prześledzenia zmian i zdiagnozowania podstawowych **trendów społeczno-gospodarczych** na terenie gminy. Aby zapewnić porównywalność danych, w diagnozie posłużono się przede wszystkim danymi Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (**BDL GUS**), gromadzonymi i obliczanymi w oparciu o jednolitą metodologię. Zostały one uzupełnione o informacje pochodzące z **Urzędu Gminy w Rogowie** oraz współpracujących z nim podmiotów i instytucji.

Każda część kończy się **podsumowaniem**, w którym za każdym razem wskazano cechy i zjawiska charakterystyczne dla gminy Rogowo. Spośród zestawu szczegółowych analiz w pierwszej kolejności wybrane zostały te elementy, które stanowią **atuty i problemy gminy** (są jego silnymi i słabymi stronami) oraz zjawiska, które mogą stanowić zewnętrzne szanse i zagrożenia (**potencjał i ryzyko**).

Podstawowe informacje:

Gmina wiejska Rogowo położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, w **powiecie żnińskim**, graniczy z województwem wielkopolskim[1]. Lokalizacja ta sprawia, że w skali powiatu żnińskiego i województwa kujawsko-pomorskiego gmina Rogowo ma **charakter peryferyjny**, jest znacznie oddalona od dwóch głównych ośrodków miejskich (Bydgoszczy i Torunia).

Gmina Rogowo sąsiaduje z gminami:

- powiatu żnińskiego (gmina Gąsawa, gmina Janowiec Wielkopolski, gmina Żnin),
- powiatu mogileńskiego (gmina Mogilno),
- powiatu gnieźnieńskiego – województwo wielkopolskie (gmina wiejska Gniezno, gmina Mieleszyn, gmina Trzemeszno).

Teren gminy rozciąga się na południe od Żnina, wzdłuż drogi ekspresowej S5 w kierunku Gniezna/Poznania. Wyróżnikiem gminy jest **urokliwy krajobraz**, pełen lasów, wzgórz i jezior rynnowych (zespół Jezior Rogowskich) oraz **położenie na Szlaku Piastowskim i Pałukach**.

Najbliższe większe miasta to Bydgoszcz (60 km), Gniezno (25 km) i Inowrocław (50 km). Położenie na granicy województw i dostępność drogi ekspresowej S5 Poznań-Bydgoszcz sprawia, że mieszkańcy gminy Rogowo równie często korzystają z usług na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, jak i województwa wielkopolskiego.

[1] Gmina bywa nazywana „Rogowem żnińskim", dla odróżnienia od drugiej gminy Rogowo, położonej także w województwie kujawsko-pomorskim, ale w powiecie rypińskim.

Grafika 1. Mapa województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy; Rocznik Statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2009, Bydgoszcz 2009.

Gmina Rogowo zajmuje powierzchnię 178,85 km^2 i zamieszkują ją łącznie 6 682 osoby (na koniec 2021 r.). Na terenie gminy znajdują się aż 32 miejscowości, ale to w Rogowie (siedzibie władz gminy) jest zameldowana prawie 1/3 mieszkańców (2 139 osób)[2].

Na terenie gminy funkcjonuje **20 sołectw**: Budzisław, Cegielnia (m. Cegielnia, Gołąbki i Jeziora), Cotoń (m. Cotoń i Bożacin), Czewujewo, Gałęzewo (m. Gałęzewo i Gałęzewko), Gościeszyn (m. Gościeszyn, Gościeszynek, Sarnówko), Grochowiska Księże, Grochowiska Szlacheckie (m. Grochowiska Szlacheckie i Ustroń), Izdebno (m. Izdebno i Wola), Lubcz, Mięcierzyn, Niedźwiady, Recz, Rogowo (m. Rogowo, Rogówko, Gostomka, Łaziska), Ryszewo, Rzym, Skórki (m. Skórki i Szkółki), Wiewiórczyn, Zalesie i Złotniki.

[2] Druga największa miejscowość to Złotniki, a trzecia – Lubcz. Jedna z miejscowości (Sarnówko) jest obecnie niezamieszkała.

Cechą charakterystyczną gminy Rogowo, poza rozproszoną siecią osadniczą, jest **bardzo niska gęstość zaludnienia**. Wynosi ona jedynie 37 osób/km^2. Znaczną część powierzchni gminy stanowią jeziora i lasy (odpowiednio ok 8 km^2 i 48 km^2, łącznie 31% powierzchni gminy) oraz dominujące w krajobrazie użytki rolne (111,15 km^2, 62% powierzchni gminy).

Grafika 2. Mapa gminy Rogowo.

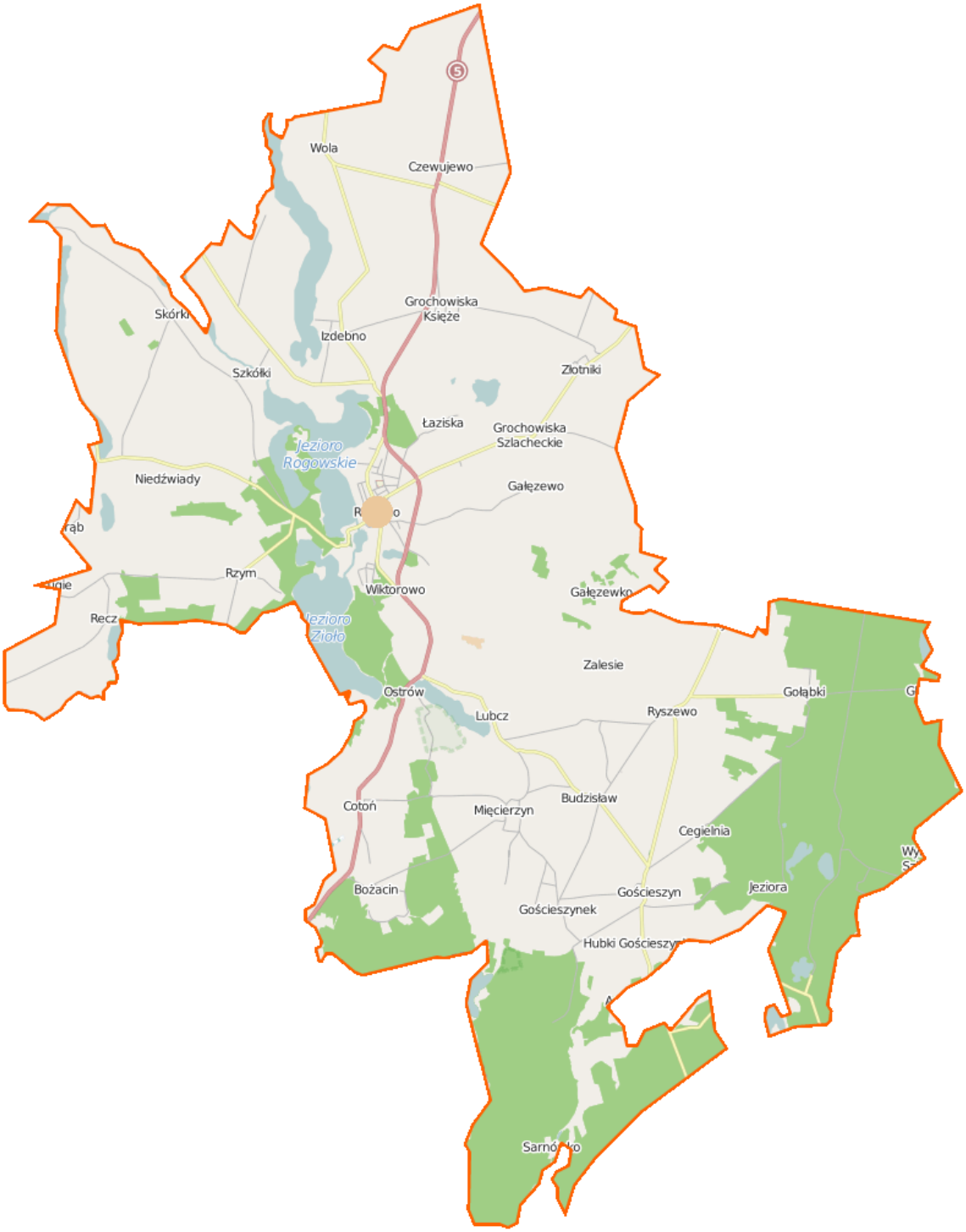

Źródło: Wikimedia Commons.

Podsumowanie:

Nawet podstawowe informacje, przedstawione powyżej, pozwalają wskazać cechy specyficzne dla gminy Rogowo, odróżniające ją od innych obszarów. W ramach podsumowania każdej części diagnozy zostaną one zaprezentowane w podziale na atuty, problemy, potencjał i ryzyko.

Za atuty zostały uznane wyraźnie pozytywne trendy i zjawiska, które zachodzą wewnątrz gminy. Cechy unikatowe, rzadko spotykane, wyróżniające gminę na tle powiatu i województwa. Posłużą one za podstawę do opracowania zestawienia silnych stron obszaru. Listę problemów tworzą zaś zdiagnozowane, niepokojące tendencje.

Atuty i problemy to zjawiska wewnętrzne, na które (przynajmniej w teorii) można wpłynąć przy użyciu zasobów gminy (finansowych, instytucjonalnych, kadrowych), czy aktów prawa miejscowego. W praktyce działania jednostek samorządu terytorialnego zawsze pojawiają się jednak pewne ograniczenia, wynikające z przepisów, podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi organami władzy, dostępności środków budżetowych, czy zasobów lokalowych.

W XXI wieku musimy brać pod uwagę nie tylko wydarzenia, zachodzące w naszej najbliższej okolicy, ale także trendy krajowe i coraz częściej globalne, światowe. Bardzo wiele wydarzeń jest od nas niezależnych albo mamy na nie znikomy wpływ. Takie **zewnętrzne zjawiska**, których wystąpienie jest wysoce prawdopodobne, zostały wskazane jako **potencjał (szansa) lub ryzyko (zagrożenie)**.

Potencjał, szanse rozwojowe to możliwy optymistyczny scenariusz, oparty na wykorzystaniu jakiegoś atutu gminy albo ograniczający jakiś lokalny problem. Jego wykonanie jest zależne głównie od podmiotów spoza obszaru gminy. Ostatnim elementem podsumowania jest analiza ryzyka, lista możliwych zagrożeń zewnętrznych. Składają się one na „czarny scenariusz", który może istotnie utrudnić realizację planów, sformułowanych w Strategii. Ryzyka ograniczają zasoby, wzmacniają istniejące problemy lub wywołują nowe.

Na podstawie dotychczasowych danych i ustaleń za wyróżniki gminy Rogowo należy uznać:

W kategorii atutów:

- liczne zbiorniki wodne i duże kompleksy leśne stanowiące potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji,
- położenie na Szlaku Piastowskim i Pałukach,
- dostęp do drogi ekspresowej S5 z dwoma węzłami na terenie gminy (Rogowo i Lubcz),

W kategorii problemów:

- peryferyjne położenie, na granicy powiatów i województw,
- duże rozproszenie sieci osadniczej i skrajnie niska gęstość zaludnienia,

Potencjał gminy to:

- rozwój w oparciu o walory przyrodnicze, wykorzystujący atrakcyjność krajobrazu oraz pałuckie dziedzictwo kulturowe,
- przebiegająca przez teren gminy droga ekspresowa S5,

- poprawa dostępności transportowej przez modernizację dróg lokalnych,

Ewentualne ryzyka to:

- postępująca marginalizacja gminy,
- trudności w realizacji inwestycji w południowej części gminy (w szczególności w okolicach jeziora Zioło i jeziora Przedwieśnia) przez nienaturalny przebieg granic administracyjnych, wymuszający koordynację z podmiotami z województwa wielkopolskiego,
- zmiana priorytetów inwestycyjnych na szczeblu regionalnym i krajowym (mogąca opóźnić, uniemożliwić realizację zadań istotnych z punktu widzenia Strategii).

Struktura demograficzna:

Liczba mieszkańców gminy Rogowo spada nieprzerwanie od 2015 r. (kiedy oscylowała w okolicach 7 tysięcy osób). Jednak dodatkowo **bardzo duży spadek nastąpił w 2020 roku** – o prawie 130 osób w ciągu 12 miesięcy. Depopulacja (zmniejszanie się liczby mieszkańców) miała miejsce nie tylko na terenie gminy, ale też na terenie powiatu, województwa i kraju.

Tabela 1. Zmiana liczby ludności w latach 2017-2021.

Obszar	Liczba mieszkańców wg stanu na 31.12. danego roku					Różnica (2021-2017)
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	**-525 825**
woj. kujawsko-pomorskie	2 082 944	2 077 775	2 072 373	2 031 550	2 017 720	**-65 224**
powiat żniński	70 534	70 413	70 190	68 626	68 357	**-2 177**
gmina Rogowo	6 871	6 865	6 828	6 699	6 682	**-189**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Zmiana liczby mieszkańców może wynikać z dwóch podstawowych zjawisk: przyrostu naturalnego (liczba urodzeń a liczba zgonów) i salda migracji (liczba osób przeprowadzających się na dany teren a liczba osób opuszczających go w wyniku migracji do innych części kraju lub za granicę).

Wyjątkową cechą gminy Rogowo jest **stosunkowo wysoki przyrost naturalny** – rodzi się prawie tyle samo nowych mieszkańców, co umiera dotychczasowych. Jeszcze w 2019 roku przyrost naturalny był dodatni, podczas gdy w Polsce następowały już wyraźne spadki od 2-3 lat.

Łącznie w latach 2017-2021 skumulowana wartość przyrostu naturalnego w gminie Rogowo wyniosła -2,8 osoby na każde 1000 ludności. **Ujemne saldo jest głównie wynikiem pandemii** COVID-19, która wybuchła w 2020 roku. Na pozostałych obszarach jest to już stały, wieloletni trend. Gmina Rogowo ma więc spory potencjał ludnościowy, który może zostać wykorzystany przez działania poprawiające **atrakcyjność gminy jako dobrego miejsca do wychowania dzieci**.

Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2017-2021.

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 ludności					Skumulowany przyrost naturalny na 1000 ludności
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	0,0	-0,7	-0,9	-3,2	-5,0	**-9,8**
woj. kujawsko-pomorskie	-0,2	-1,3	-1,3	-3,7	-5,7	**-12,2**
powiat żniński	1,0	-1,2	-0,9	-3,2	-6,2	**-10,5**
gmina Rogowo	0,9	-0,4	0,9	-2,4	-1,8	**-2,8**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Drugim czynnikiem mającym wpływ na zmianę liczby ludności jest **migracja**, związana ze **zmianą miejsca zamieszkania** wewnątrz kraju (migracje międzygminne, międzypowiatowe, międzywojewódzkie) lub przeprowadzką poza jego granice. Wskaźnikiem pozwalającym na ocenę wpływu migracji na liczbę ludności danego obszaru jest saldo migracji na 1000 osób. Dodatnia wartość salda migracji oznacza, że na danym terenie liczba napływających mieszkańców jest wyższa niż osób wyprowadzających się z danego terenu.

Tabela 3. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2017-2021.

Obszar	Saldo migracji na 1000 ludności					Skumulowane saldo migracji na 1000 ludności
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	**0,5**
woj. kujawsko-pomorskie	-0,6	-1,2	-1,3	-1,0	-1,1	**-5,2**
powiat żniński	-2,0	-1,7	-2,7	-1,2	0,2	**-7,4**
gmina Rogowo	-4,2	-3,2	-5,4	-2,8	-2,7	**-18,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Gmina Rogowo traci mieszkańców głównie w wyniku migracji wewnętrznych – przeprowadzek na inne obszary Polski. W ciągu ostatnich 5 lat na każde 1000 mieszkańców średnio 18 osób postanowiło się stąd wyprowadzić – jest to **wynik fatalny**, porównywalny jedynie z sąsiednią gminą Janowiec Wielkopolski (uznaną za zagrożoną trwałą marginalizacją przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) i obszarami objętymi silną depopulacją (ściana wschodnia, tereny przygraniczne, tereny popegeerowskie).

Co gorsza, gmina Rogowo traci mieszkańców w wyniku migracji **niemal każdego roku** od czasu rozpoczęcia pomiarów – między 2003 a 2021 rokiem liczba nowych zameldowań przekroczyła liczbę wymeldowań tylko w czterech latach (2004 i 2007-2009), a łączna „nadwyżka" mieszkańców w tych czterech latach to tylko 34 osoby. Więcej osób wymeldowało się z obszaru gminy w samym 2019 roku.

Systematyczny i wyraźny odpływ mieszkańców powinien być jednym z głównych problemów, które wymagają złagodzenia w najbliższym okresie strategicznym. Konieczna jest **poprawa atrakcyjności gminy** tak, aby dotychczasowi mieszkańcy chcieli tu zostać, a nowe osoby – osiedlić.

Dostępne dane pozwalają nam także określić w jakim wieku są mieszkańcy danego obszaru. Dla ułatwienia porównań stosujemy tutaj podział na tzw. **ekonomiczne, funkcjonalne grupy wieku**. W uproszczeniu, do pierwszej grupy – osób w wieku **przedprodukcyjnym** – zaliczamy dzieci i młodzież, osoby zbyt młode, żeby zwyczajowo podjąć pracę zawodową w danym kraju. Druga grupa – osoby w wieku **produkcyjnym** – to osoby pracujące, aktywne zawodowo. Trzecia grupa – osoby w wieku **poprodukcyjnym** - obejmuje osoby starsze, które już zakończyły pracę zawodową.

Według przyjętej tutaj metodologii Głównego Urzędu Statystycznego, do osób w wieku przedprodukcyjnym zalicza się osoby w wieku od 0 do 17 lat. Do osób w wieku produkcyjnym zalicza się mężczyzn w wieku od 18 do 64 lat i kobiety w wieku od 18 do 59 lat. Natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym to osoby w wieku dla mężczyzn 65 i więcej, dla kobiet 60 i więcej.

W najprostszym możliwie wariancie, modelowa struktura ekonomicznych grup wieku powinna składać się w 60% z osób w wieku produkcyjnym, a po 20% stanowić powinny osoby młode i osoby starsze. W praktyce powinna pojawić się jednak pewna przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym nad seniorami, umożliwiająca pełne zastąpienie pokoleń.

Tabela 4. Ludność wg ekonomicznych grup wieku (stan na 31.12.2021 r.).

Obszar	Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
	w wieku przedprodukcyjnym %	w wieku produkcyjnym %	w wieku poprodukcyjnym %
Polska	18,4	59,1	22,5
woj. kujawsko-pomorskie	18,4	59,0	22,6
powiat żniński	19,3	58,4	22,3
gmina Rogowo	19,9	58,1	22,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane w tabeli powyżej wyraźnie pokazują, że **struktura demograficzna mieszkańców gminy Rogowo jest stosunkowo korzystna**, lepsza niż średnia powiatowa, wojewódzka i krajowa. Na terenie gminy mamy do czynienia z **dużym odsetkiem osób młodych** (w wieku przedprodukcyjnym): 19,9%, podczas gdy średnia dla całego kraju wynosi zaledwie 18,4%. Nieco mniejsza różnica występuje w przypadku odsetka seniorów, osób w wieku poprodukcyjnym, ale i w tym wypadku gmina Rogowo wypada nieco lepiej niż średnia.

W perspektywie kilkunastu, kilkudziesięciu lat bardzo ciężko przewidywać trendy demograficzne. Ma na nie wypływ bardzo wiele zdarzeń, często niemożliwych do określenia na etapie prognozowania (np. katastrofy naturalne, konflikty zbrojne, poziom bezpieczeństwa ekonomicznego ludności, polityka prorodzinna państwa itp.).

Główny Urząd Statystyczny opracował szacunkowe prognozy demograficzne, przygotowane w oparciu o dane, pozyskane w ramach Narodowe Spisu Powszechnego w 2011 r., oraz wskaźniki markoekonomiczne i ludnościowe dostępne w tamtym czasie. Zgodnie z przewidywaniami GUS **na terenie powiatu żnińskiego** w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat **liczba mieszkańców będzie się wyraźnie zmniejszać**.

Tabela 5. Prognoza demograficzna na lata 2030-2050 dla powiatu żnińskiego.

Prognoza demograficzna dla powiatu żnińskiego na lata	Ludność według ekonomicznych grup wieku (w osobach)		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
2030	11 236	41 262	15 152
2035	10 530	40 423	15 098
2040	9 908	39 135	15 164
2045	9 470	36 468	16 323
2050	9 126	33 528	17 642
Różnica	**-2 110**	**-7 734**	**+2 490**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Do 2050 r. **GUS prognozuje** na terenie powiatu **silny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym** (o ponad 2 000 osób) **i produkcyjnym** (o prawie 8 000 osób) **i przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym** (o prawie 2 500 osób).

Przewidywany znaczny spadek liczby mieszkańców powiatu w najbliższych latach tworzy ryzyko marginalizacji. Ponadto, w okresie obowiązywania niniejszej Strategii poza wsparciem dla młodych rodzin **pojawi się też konieczność stopniowego zwiększania intensywności działań skierowanych do osób starszych**, w tym rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz działań w zakresie integracji międzypokoleniowej.

Dzisiejsza struktura demograficzna obszaru (liczba, wiek, płeć mieszkańców) **określa w dużej mierze jego potencjał i ograniczenia rozwojowe na kolejne kilkadziesiąt lat**. Tyle czasu z zasady potrzeba, aby zaszły w niej naturalnie jakieś istotne zmiany. W tym kontekście raz jeszcze trzeba podkreślić, że:

1. atutami (silnymi stronami), które wyróżniają gminę na tle regionu są:
   - stosunkowo dobry przyrost naturalny,
   - utrzymujący się wysoki, „modelowy” odsetek osób młodych – 19,9%;

2. problemami (słabymi stronami), które trzeba już teraz brać pod uwagę w skali gminy są:
   - systematyczne wyludnianie się gminy głównie w wyniku migracji (przeprowadzek),
   - prognozowany spadek liczby mieszkańców powiatu żnińskiego do 2050 r.,
   - prognozowany wzrost liczby seniorów,

- konieczność rozbudowy infrastruktury publicznej – szczególnie adresowanej do najmłodszych i najstarszych mieszkańców, brak opieki żłobkowej;

3. potencjałem (szansą) gminy jest:

- poprawa atrakcyjności gminy i związany z tym napływ nowych mieszkańców, w szczególności młodych rodzin i osób planujących rodzicielstwo,
- rozwój polityki prorodzinnej – wszelkie działania władz publicznych na rzecz wsparcia rodzin, które mogą podnieść przyrost naturalny ludności,
- wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie opieki nad rosnącą grupą najstarszych mieszkańców – na poziomie krajowym i regionalnym konieczna jest koordynacja działań na rzecz osób starszych (systemy opieki zdrowia, opieki paliatywnej, wsparcia osób niesamodzielnych, wsparcia opiekunów takich osób itp.);

4. ryzykiem (zagrożeniem), które może utrudnić rozwój gminy jest:

- utrzymujący się trend starzenia się społeczeństwa – zwiększy to obciążenie demograficzne na tym terenie,
- wzrost nakładów na opiekę nad osobami starszymi i konieczność rozbudowy infrastruktury i usług dedykowanych tej grupie,
- zwiększony odpływ mieszkańców w wyniku migracji na inne tereny,
- zwiększona śmiertelność mieszkańców w wyniku kryzysów zdrowotnych (jak pandemia koronawirusa),
- ubożenie społeczeństwa,
- niewystarczające środki na przeprowadzenie niezbędnych inwestycji.

Rynek pracy i gospodarka:

Lata 2017-2021 to okres rozwoju lokalnej przedsiębiorczości na terenie powiatu żnińskiego i gminy Rogowo. W skali całego kraju możemy mówić o systematycznym wzroście nasycenia podmiotami gospodarczymi. W 2017 roku na każdy 1000 Polaków przypadało 112 firm, w 2021 roku – już 128. Wskaźnik rósł także w województwie kujawsko-pomorskim, ale nieco wolniej (2017 r. – 94, 2021 r. - 107 podmiotów/1000 osób).

Tymczasem **poziom rozwoju przedsiębiorczości** (mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów w REGON na każdy 1000 mieszkańców) na obszarze gminy Rogowo **jest niski i stanowi nieco ponad połowę średniej ogólnopolskiej**. W ciągu 5 lat wartość wskaźnika wzrosła z 64 do 77, podobny wzrost odnotowano w całym powiecie i województwie. Tymczasem dynamika wzrostu w Polsce była w analogicznym okresie większa.

Sugeruje to, że **konieczne jest wsparcie procesu zakładania nowych działalności gospodarczych** na obszarze gminy, w celu zmniejszenia różnic między wynikiem gminy a średnią

powiatową i wojewódzką. Dodatkowo, od 2020 r. firmy muszą mierzyć się z nieprzyjazną sytuacją społeczno-gospodarczą, co może ograniczyć tempo lokalnego rozwoju gospodarczego.

Struktura lokalnego biznesu jest bardzo rozdrobniona - na terenie gminy Rogowo są zlokalizowane trzy średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające od 50 do 249 osób) i 23 małe przedsiębiorstwa (od 10 do 49 zatrudnionych), wszystkie pozostałe mają status mikroprzedsiębiorstwa. Na terenie gminy nie ma żadnego dużego pracodawcy, tj. firmy zatrudniającej ponad 250 osób.

Tabela 6. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2017-2021.

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności					Zmiana w latach 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	112	114	117	122	128	**+16**
woj. kujawsko-pomorskie	94	95	98	103	107	**+13**
powiat żniński	76	78	82	87	90	**+14**
gmina Rogowo	64	67	70	74	77	**+13**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na dzień 31.12.2021 roku na terenie gminy Rogowo **w rejestrze REGON zarejestrowane było 514 podmiotów**. Zajmowały się one głównie **działalnością usługową** (sekcje od G do T Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007). Wykonywały ją aż 293 podmioty (**57%**). Na drugim miejscu pod względem liczebności są podmioty z sektora przemysłu i budownictwa (183 podmioty, 35%). Najmniej firm działa w sektorze rolniczym, tylko 38 podmiotów, ale ich udział w strukturze jest znacznie większy niż średnio na obszarze powiatu. Świadczy to o wyraźnie **rolniczym charakterze gminy**. Duże znaczenie sektora rolnego wynika także z **dobrej jakości lokalnych gleb**, szczególnie w północnej i centralnej części gminy.

Niewykorzystany pozostaje komercyjny potencjał turystyczny gminy – w sekcji I PKD 2007 (Noclegi i gastronomia) działa w całej gminie jedynie 5 firm (1%).

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w podziale na sekcje PKD 2007 wg stanu na 31.12.2021 r.

Obszar	Liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w podziale na sekcje PKD 2007			Ogółem
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność	
powiat żniński	245 (3,98%)	1 853 (30,11%)	4 057 (65,91%)	6 155
gmina Rogowo	38 (7,40%)	183 (35,60%)	293 (57,00%)	514

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wzrastająca liczba firm to sygnał dobrej kondycji gospodarczej, zachęcającej do podjęcia takiej decyzji. Jednak warunki do rozwoju przedsiębiorczości ulegają pogorszeniu od 2020 roku i w kolejnych latach może nastąpić spadek dynamiki rozwoju gospodarczego. Dodatkowo, na terenie gminy stosunkowo duży udział ma sektor rolnictwa i przemysłu, a **odsetek firm usługowych jest znacznie niższy** niż w powiecie. A to właśnie sektor usług (w szczególności usług kreatywnych) tworzy najlepiej płatne miejsca pracy.

Im lepiej płatna praca na danym obszarze, tym większa szansa, że przyciągnie on nowych mieszkańców (albo powstrzyma ucieczkę dotychczasowej ludności). Odnośnikiem tutaj jest **przeciętne, średnie wynagrodzenie w kraju**, obliczane przez GUS.

Na tle Polski **powiat żniński wypada słabo**. Przeciętnie firmy z siedzibą na terenie powiatu wypłacają **wynagrodzenie stanowiące zaledwie 77% średniej krajowej**.

Tabela 8. Przeciętne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej w latach 2017-2021.

Obszar	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska = 100)				
	2017	2018	2019	2020	2021
woj. kujawsko-pomorskie	85,8	85,6	86,7	87,5	88,1
powiat żniński	74,3	75,6	75,2	77,6	76,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Niski poziom przeciętnego wynagrodzenia sprzyja **drenażowi lokalnych kadr**, pozostawiając powiat żniński jako sypialnię, zaplecze logistyczne miast i źródło taniej, niewykwalifikowanej siły roboczej.

W przypadku gminy Rogowo **kluczowym problemem z zakresu rynku pracy jest** jednak **wysoka stopa bezrobocia** (o połowę wyższa niż średnio w kraju). Na koniec 2021 roku w gminie **6,4% osób** w wieku produkcyjnym było **bezrobotnych**, bez pracy pozostawało 4,2% mężczyzn i **aż 8,9% kobiet** w wieku produkcyjnym.

Tabela 9. Bezrobocie wg stanu na 31.12.2021 r.

Obszar	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
	razem %	mężczyźni %	kobiety %
Polska	4,0	3,5	4,6
woj. kujawsko-pomorskie	5,2	4,0	6,6
powiat żniński	5,4	3,3	7,9
gmina Rogowo	6,4	4,2	8,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Duży odsetek bezrobotnych jest problemem o charakterze strukturalnym – występuje nieprzerwanie od wielu lat. Świadczy to o konieczności podjęcia specjalnych działań naprawczych w tym zakresie.

Ponadto, należy się skupić na **wsparciu bezrobotnych kobiet**, bo na terenie gminy bez pracy pozostaje prawie dwa razy więcej kobiet w wieku produkcyjnym niż średnio w kraju.

Nową szansą w obszarze walki z bezrobociem mogą być **tereny inwestycyjne** planowane na obszarze gminy Rogowo (w szczególności wzdłuż trasy S5). Po oddaniu do użytku drogi ekspresowej wzrosło zainteresowanie inwestorów, ale konieczne są nakłady na pozyskanie, przekwalifikowanie i uzbrojenie gruntów, które (przy spełnieniu odpowiednich wymogów) mogłyby wejść np. w skład większej Specjalnej Stefy Ekonomicznej lub Specjalnej Strefy Inwestycji.

Podsumowanie:

W sferze lokalnego rynku pracy gminę Rogowo wyróżniają:

1. Atuty:
   - rosnąca liczba firm i indywidualnych przedsiębiorców – wzrasta liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
   - dobre gleby sprzyjające rolnictwu,
   - zainteresowanie inwestorów terenami wzdłuż trasy S5;

2. Problemy:
   - stale utrzymujące się wysokie bezrobocie - w szczególności wśród kobiet,
   - niski poziom średniego wynagrodzenia - wynoszący zaledwie 77% średniej krajowej,
   - niekorzystna struktura przedsiębiorstw – stosunkowo niewiele firm prowadzi działalność usługową, dużą rolę odgrywają firmy związane z rolnictwem i przemysłem, a 95% działających firm to mikroprzedsiębiorcy,
   - niewielki poziom przedsiębiorczości lokalnej – wynoszący nieco ponad połowę średniej krajowej, niska innowacyjność lokalnej gospodarki,
   - niewykorzystany potencjał do rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji, jako źródła dochodów dla mieszkańców;

3. Potencjał:
   - przenoszenie się firm z okolicznych miast – w poszukiwaniu terenów inwestycyjnych, niższych opłat lokalnych, redukcji kosztów pracy itp.,
   - utrzymująca się dobra sytuacja gospodarcza i spadek bezrobocia w kraju,
   - rozwój rynku usług, w tym sektora kreatywnego,
   - poprawa warunków uruchamiania i prowadzenia działalności gospodarczej – np. wydłużenie okresu „małych” składek ZUS, redukcja podatków itp.;

4. Ryzyko:
   - ucieczka najbardziej ambitnych mieszkańców na inne tereny albo za granicę – efekt różnicy w pensjach pomiędzy różnymi regionami, krajami,
   - trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej (np. zmieniające się przepisy, inflacja, w rolnictwie - susza),
   - załamanie gospodarcze o dużym zasięgu, kryzys paliwowy/energetyczny.

Infrastruktura i oferta społeczna:

Rozwój gospodarczy powinien wiązać się ze stałą poprawą dostępu do usług publicznych, w szczególności **oferty edukacyjno-społecznej**. Administracja powinna obejmować wsparciem już najmłodszych mieszkańców, którzy są szczególnie cennym zasobem obszaru (w kontekście potencjału demograficznego).

Pierwszym etapem zorganizowanej opieki nad dziećmi są żłobki. Jednak na terenie gminy Rogowo **nie ma żadnego żłobka ani klubu malucha**. Najmłodsi mogą korzystać z oferty **Gminnego Przedszkola w Rogowie** oraz **punktów przedszkolnych** prowadzonych przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich **w Lubczu i Rogowie**.

Na koniec 2021 r. **do przedszkola uczęszczało 67%** dzieci w wieku przedszkolnym z terenu gminy Rogowo. To wynik zbliżony do średniej powiatowej, ale wyraźnie niższy od średniej wojewódzkiej i krajowej.

Na terenie gminy i powiatu żnińskiego funkcjonuje **dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych**. W gminie Rogowo **funkcjonują 3 szkoły podstawowe** - publiczne w Rogowie i Gościeszynie oraz szkoła niepubliczna w Mięcierzynie prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich. Szkoły ponadpodstawowe znajdują się w okolicznych miejscowościach (Gąsawie, Żninie, Janowcu Wielkopolskim i Gnieźnie). W zakresie wyższych poziomów edukacji mieszkańcy mogą korzystać z bogatej oferty Bydgoszczy, Torunia, Gniezna, czy Poznania.

Czas wolny mieszkańców (nie tylko najmłodszych) starają się wypełnić swoją ofertą instytucje kultury. Na terenie gminy Rogowo działalność prowadzi **Gminny Ośrodek Kultury w Rogowie** (GOK) oraz **Gminna Biblioteka Publiczna** (GBP), która poza siedzibą w Rogowie posiada tez filię w Gościeszynie. Działania kulturalne prowadzone są także w chacie rybackiej w Rogowie i **świetlicach wiejskich** na obszarze gminy.

Główny kompleks sportowy zlokalizowany jest w Rogowie, w pobliżu szkoły podstawowej. Tworzą go: hala sportowa, dwa boiska do gier, stadion sportowy oraz skate-park i streetworkout. Drugim miejscem odwiedzanym przez mieszkańców jest plaża w Rogowie (z boiskiem piaskowym, placem zabaw i siłownią plenerową). Hala i boisko są także zlokalizowane w Gościeszynie, przy tamtejszej szkole podstawowej. W pozostałych miejscowościach funkcjonują tylko boiska wiejskie i place zabaw.

Aktywność mieszkańców przekłada się na kondycję sektora pozarządowego na terenie gminy. Według danych Krajowego Rejestru Sądowego, działalność prowadzi **26 zarejestrowanych organizacji pozarządowych, ale żadna z nich nie posiada statusu OPP** (Organizacji Pożytku Publicznego). Do tego funkcjonują cztery Koła Gospodyń Wiejskich zgłoszone do Krajowego Rejestru KGW i cztery stowarzyszenia zwykłe, zarejestrowane w Starostwie Powiatowym w Żninie. Wyjątkową cechą gminy Rogowo są wieloletnie tradycje w **hokeju na trawie**, podtrzymywane przez Ludowy Klub Sportowy Rogowo. Odbywa się tu najstarszy turniej drużynowy w Polsce (Memoriał

im. Klemensa Maciaszczyka), a zawodnicy LKS (jako jedyny klub wiejski) biorą udział w rozgrywkach Superligi.

Prężnie działają także **dwie organizacje seniorskie** – Stowarzyszenie Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Rogowie oraz Klub Seniora „Aster" przy GOK w Rogowie.

Wśród zarejestrowanych organizacji pozarządowych dominują Ochotnicze Straże Pożarne i kluby sportowe. Kilka miejscowości i sołectw powołało też stowarzyszenia na rzecz rozwoju swojej okolicy.

Prowadzą one bardzo różną działalność, realizując rozmaite cele. Łączy je jednak sposób działania: bez nastawienia na zysk i w oparciu o czas, poświęcany dobrowolnie przez mieszkańców na realizację wspólnych zadań, projektów. Im więcej oddolnych inicjatyw, grup, związków, stowarzyszeń i fundacji, tym większy **potencjał (kapitał) społeczny** obszaru. Mieszkańców łatwiej zmobilizować do wzajemnej pomocy, wzrasta poziom zaufania, łatwiej podejmować się razem realizacji coraz bardziej ambitnych zadań.

Szczegółowe analizy dotyczące liczby organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy Rogowo, pokazują, że jest to **duży atut obszaru**. W 2021 r. w Polsce na każde 1000 mieszkańców przypadało średnio 4,09 organizacji, w województwie kujawsko-pomorskim 3,72, a w gminie Rogowo aż 4,64. Wynik gminy jest od wielu lat **lepszy niż średnia dla powiatu, województwa i kraju** (sic!). Świadczy to o **wysokim poziomie rozwoju lokalnego sektora pozarządowego**.

Tabela 10. Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021.

Obszar	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców					Zmiana w latach 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	3,85	3,68	3,83	3,95	4,09	**+0,24**
woj. kujawsko-pomorskie	3,40	3,28	3,43	3,59	3,72	**+0,32**
powiat żniński	3,67	3,65	3,83	3,98	4,14	**+0,47**
gmina Rogowo	3,78	3,79	3,95	4,18	4,64	**+0,86**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W kraju, województwie i powiecie systematycznie **przybywa organizacji pozarządowych**. Podobne zjawisko widzimy na terenie gminy Rogowo, ale w analizowanych latach **dynamika przyrostu** na tym obszarze **była kilkukrotnie wyższa niż średnio w kraju i województwie**.

Liczba zarejestrowanych organizacji to jedno, inną kwestią jest ich aktualny poziom aktywności. Wiele z lokalnych NGO weszło w fazę uśpienia – **brakuje lokalnych liderów**, którzy chcieliby się podjąć kontynuacji ich działalności. Poza tym, wiele gminnych organizacji pozarządowych wymaga **pomocy w profesjonalizacji** (obsługa rachunkowa i księgowa, przygotowanie do obsługi dotacji zewnętrznych, pozyskiwanie funduszy na działalność).

Na obszarze gminy działają **3 podmioty w sferze ochrony zdrowia**: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Lekarska - Rajkowski&Kościelniak Lekarska Spółka Partnerska" i dwie apteki. NZOZ „Przychodnia Lekarska" w Rogowie realizuje świadczenia w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej (poradnia ogólna, poradnia dzieci zdrowych, świadczenia pielęgniarki POZ, świadczenia położnej POZ, świadczenia pielęgniarki szkolnej). Działają również: Poradnia ginekologiczno-położnicza, Poradnia Rehabilitacyjna, Gabinet fizykoterapii i kinezyterapii Gabinet Masażu Leczniczego, Gabinet stomatologiczny, Pielęgniarska Opieka Długoterminowa, Gabinet USG, Gabinet diagnostyczno-zabiegowy.

Poza godzinami pracy przychodni (czyli w weekendy oraz dni robocze między godz. 18.00 a godz. 8.00) mieszkańcy gminy, którzy potrzebują pomocy lekarskiej, **muszą dojeżdżać do Żnina**. Dostęp do lekarzy specjalistów (kardiologa, neurologa, endokrynologa, geriatry itp.) wiąże się z koniecznością dojazdu do Gniezna, Poznania, Bydgoszczy lub Torunia.

W nagłych przypadkach pacjenci są transportowani do Szpitala Powiatowego w Żninie (a w razie potrzeby także do okolicznych dużych miast). Na terenie Rogowa na stałe stacjonuje **karetka pogotowia**. W Rogowie wyznaczono tzw. miejsce gminne dla operacji prowadzonych przez śmigłowce Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, które znajduje się przy ul. Ogrodowej (pomiędzy budynkiem szkoły podstawowej, a Stadionem Gminnym im. Klemensa Maciaszczyka).

Najbliższa **poradnia zdrowia psychicznego** zlokalizowana jest w Żninie. Poradnictwo psychologiczne klientom świadczy też GOPS w Rogowie. Najbliższe prywatne gabinety psychologiczne działają w Żninie, Gnieźnie i Mogilnie, a psychiatryczne w Żninie i Gnieźnie.

W Rogowie działa **Klub Honorowych Dawców Krwi PCK „Strażak"** przy Zarządzie Gminnym OSP w Rogowie, który zaczynał działalność w 1983 r. w Złotnikach. Klub zrzesza obecnie ponad 300 osób, a ponad 100 z nich to stali dawcy krwi. Na przestrzeni lat członkowie Klubu HDK „Strażak" oddali już prawie 3.000 litrów krwi i osocza.

Podsumowanie:

Analiza dostępnej infrastruktury i oferty społecznej na terenie gminy Rogowo pozwala na stwierdzenie, że do odpowiedniej kategorii należy zaliczyć:

Atuty:
- bardzo duża liczba organizacji pozarządowych,
- dobrze rozwinięte szkolnictwo podstawowe,
- liczne świetlice wiejskie,
- funkcjonowanie organizacji seniorskich – Uniwersytetu III Wieku i Klubu Seniora „Aster",

Problemy:
- niewystarczająco rozwinięta oferta opieki nad dziećmi,
- konieczność dojazdu do okolicznych miast w celu kontynuacji nauki na poziomie ponadpodstawowym,
- niewystarczająco wykorzystany potencjał lokalnych organizacji pozarządowych,
- ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej;

Potencjał:

- krajowe, unijne programy wsparcia punktów opieki nad dziećmi – mogą uzupełnić dotychczasową ofertę,
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego, popularyzacja organizacji pozarządowych i wolontariatu,
- nadanie większego priorytetu działaniom społeczno-kulturalnym – w polityce krajowej, regionalnej;

Ryzyko:

- wycofywanie się mieszkańców z życia społecznego, kulturalnego na rzecz rozrywek indywidualnych, w gronie rodziny – spędzanie czasu wolnego to coraz częściej spędzanie go w samotności, w szczególności po długim okresie ograniczeń epidemicznych,
- ograniczenia w dostępnie do oferty edukacyjnej, kulturalnej i zdrowotnej w przypadku wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego – konieczność rozwoju usług cyfrowych i alternatywnych form zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Włączenie społeczne:

W działaniach podejmowanych na szczeblu gminy nie można zapominać o **mieszkańcach w szczególnie trudnej sytuacji życiowej**. Może ona wynikać z ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, niezaradności życiowej, choroby, czy losowej sytuacji (wypadek, katastrofa naturalna).

Główne zjawiska, problemy i zadania w tym zakresie zostały określone w „**Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** Gminy Rogowo na lata 2017-2022”. Dodatkowym wyzwaniem, stojącym przed gminą, jest **poprawa dostępności obiektów i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami**, zgodnie z wymogami Ustawy o dostępności.

Podstawowym wskaźnikiem porównawczym z zakresu zagrożenia wykluczeniem społecznym jest **zasięg korzystania z pomocy społecznej** (odsetek osób korzystających z pomocy w ogólnej liczbie mieszkańców). W 2021 r. z pomocy społecznej korzystało 3,7% Polaków oraz 5,5% mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego i 6,1% powiatu żnińskiego.

W latach 2017-2021 **sytuacja uległa wyraźnej poprawie**, a zasięg korzystania z pomocy społecznej zmniejszył się o około 2-4 punkty procentowe w skali kraju, województwa i powiatu. Mimo postępu w ostatnich latach, **zasięg korzystania z pomocy społecznej w skali gminy jest wciąż wysoki** (dwukrotnie większy w stosunku do średniej krajowej).

Tabela 11. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2017-2021.

Obszar	Zasięg korzystania z pomocy społecznej %					Zmiana w latach 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	5,7	5,1	4,6	4,1	3,7	**-2,0**
woj. kujawsko-pomorskie	8,0	7,2	6,6	6,0	5,5	**-2,5**
powiat żniński	9,7	8,2	7,4	7,0	6,1	**-3,6**
gmina Rogowo	10,1	9,4	10,0	9,0	7,4	**-2,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Cenną wskazówką na temat sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców jest powszechność występowania jednego konkretnego rodzaju zasiłku – zasiłku rodzinnego. Jest on uzależniony od kryterium dochodowego i w statystyce służy do **oceny stopnia zagrożenia ubóstwem**.

Tabela 12. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2017-2021.

Obszar	Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku %					Zmiana w latach 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021	
Polska	29,3	29,4	27,0	22,7	19,5	**-9,8**
woj. kujawsko-pomorskie	33,1	33,1	30,9	26,6	23,2	**-9,9**
powiat żniński	38,8	38,3	36,9	32,2	28,1	**-10,7**
gmina Rogowo	46,3	44,9	44,4	40,2	34,6	**-11,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2021 r. **zasiłek rodzinny wypłacano na co piąte dziecko w Polsce**. W województwie kujawsko-pomorskim z pomocy tej korzystało 23,2%, a w powiecie żnińskim 28,1% dzieci do lat 17. Tymczasem **w gminie Rogowo** tą formą wsparcia objęto aż 34,6% dzieci, czyli **co trzecie dziecko wychowuje się w rodzinie zagrożonej ubóstwem**.

Działania z zakresu włączenia społecznego koordynuje **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zatrudnia łącznie 19 osób na umowę o pracę, w tym 4 pracowników socjalnych, asystenta rodziny i 2 opiekunki domowe. Ponadto na rzecz Ośrodka (w formie umów cywilno-prawnych) świadczą specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi) opiekunka specjalistyczna i fizjoterapeuta. Obecny stan zatrudnienia jest wystarczający do realizacji statutowych zadań Ośrodka.

Pracownicy GOPS, poza przyznawaniem i wypłatą zasiłków, prowadzą też pracę socjalną w terenie, współpracują z szeregiem instytucji (sądami, policją, szkołami, Poradnią Psychologiczno-

Pedagogiczną w Żninie, PCPR w Żninie, ROPS w Toruniu), organizują wypoczynek dzieci, pomagają w załatwianiu szeregu codziennych spraw, doradzają w trudnych sytuacjach życiowych, prowadzą dodatkowe działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców.

Gmina prowadzi też **dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze**: Świetlicę Wsparcia Dziennego „KREATYWNI" w Grochowiskach Szlacheckich i Placówkę Wsparcia Dziennego „PRZYSTAŃ" w Złotnikach. Na terenie gminy działa też m.in. grupa Anonimowych Alkoholików ALTERNATYWA i Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Pałuki".

Podsumowanie:

W obszarze wykluczenia społecznego i pomocy społecznej gminę Rogowo wyróżniają:

Atuty:
- ograniczenie skali korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2021;

Problemy:
- duże zagrożenie ubóstwem wśród mieszkańców (dwukrotnie większe niż średnia krajowa),
- niewystarczające zasoby do walki z wykluczeniem społecznym mieszkańców – w kontekście prognozowanego wzrostu liczby osób starszych konieczna jest rozbudowa sieci placówek opiekuńczych (opieka wytchnieniowa, długoterminowa, paliatywna, geriatryczna),
- konieczność poprawy dostępności obiektów i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami;

Potencjał:
- podjęcie działań na rzecz systemowego rozwiązania, złagodzenia problemu starzenia się społeczeństwa – opracowanie na szczeblu krajowym procedur i wytycznych, w jaki sposób przygotować się na nadchodzące zmiany i jak im przeciwdziałać,
- zmniejszanie się zagrożenia wykluczeniem społecznym w skali kraju – w wyniku pomocy regionalnej, na wyrównywanie różnic między regionami;

Ryzyko:
- niewystarczające środki na realizację wszystkich zadań polityki społecznej,
- kryzys gospodarczy, zwiększający ryzyko sięgania po zasiłki przez kolejnych mieszkańców,
- nieprzygotowanie do zmian w strukturze demograficznej i skutków dla polityki społecznej na szczeblu krajowym i lokalnym.

Stan środowiska naturalnego:

Na terenie gminy Rogowo **nie występują istotne zagrożenia dla środowiska naturalnego** takie, jak składowiska odpadów niebezpiecznych czy zakłady wykorzystujące i emitujące niebezpieczne substancje. Natężenie ruchu i hałasu na lokalnych drogach jest umiarkowane lub niewielkie (z wyjątkiem korytarza S5), a jakość powietrza jest bardzo dobra. Gmina ma **charakter rolniczy**,

znaczny udział w powierzchni mają też lasy. Szczególnie dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej występują w północnych i centralnych obszarach gminy (występują tam gleby o wysokich wskaźnikach bonitacyjnych - klasa I-IIIb).

Ze względu na walory krajobrazowe na terenie gminy utworzony został **Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich**, obejmujący jeziora Rogowskie, Wolskie, Zioło, Lubieckie i Jądrzywie (ochroną objęto 2 455,78 ha, czyli 13% powierzchni gminy). Dodatkowo uchwałą Rady Gminy ustanowiono w 2000 r. ochronę jezior Kołdrąbskiego, Tonowskiego, Niedźwieckiego, Radeckiego i Grochowskiego (w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego). Na terenie gminy znajduje się też rezerwat przyrody „Mięcierzyn", użytek ekologiczny „Długi Bród" oraz siedem pomników przyrody (głaz narzutowy i drzewa). Ponadto, wschodnia i południowa część gminy zlokalizowana jest w wyznaczonym przez Instytut Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk **korytarzu ekologicznym „KPnC-15C Pojezierze Żnińskie"**.

Zakres działań dla poszczególnych form ochrony przyrody wskazano w ustawie z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska. W obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich wprowadzono także szereg nakazów i zakazów, wyszczególnionych w uchwale nr VI/116/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27.05.2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich. Dodatkowo, Gmina Rogowo w uchwale nr XXI/155/2000 Rady Gminy Rogowo z dnia 24.11.2000 r. ustanowiła zasady ochrony dla Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Jezior Rogowskich. Ponadto, Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Mięcierzyn" (Zarządzenie nr 0210/22/2012 z 29.08.2012 r.) identyfikujący ewentualne zagrożenia. Zasady polityki przyrodniczej gminy Rogowo zostały określone w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Rogowo na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023".

W gminie przyjęty został „Program usuwania wyrobów zawierających **azbest** z terenu gminy Rogowo na lata 2016-2032". Gmina systematycznie usuwa zidentyfikowane wyroby azbestowe dzięki wsparciu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami. W Rogowie działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (**PSZOK**), który wymaga jednak modernizacji i doposażenia.

W najbliższych latach zagrożeniem dla przyrody i zdrowia mieszkańców może się też stać **przestarzała gminna sieć wodno-kanalizacyjna**, która wymaga modernizacji. Ponadto, trwająca od 2022 r. **rozbudowa oczyszczalni ścieków** w Rogowie pozwoli na rozbudowę sieci kanalizacyjnej i objęcie nią kolejnych terenów i mieszkańców. Ze względu na bardzo duże rozproszenie sieci osadniczej gmina planuje też **budowę małych, lokalnych oczyszczalni ścieków**, które będą mogły obsłużyć miejscowości położone najdalej od oczyszczalni ścieków w Rogowie.

To właśnie stosunki wodne wydają się być najpilniejszym problemem środowiskowym. Na terenie gminy Rogowo znajduje się kilkanaście jezior zasilających **rzekę Wełnę**, przepływającą przez południową część gminy. Niestety, na całej swojej długości rzeka Wełna pozostaje poza przyjętymi klasami czystości wody, a jezioro Zioło i jeziora Rogowskie dotknięte są silnym procesem

eutrofizacji. Brakuje aktualnych, kompleksowych badań stanu jakości wód i planu poprawy w tym zakresie. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt, że rzeka Wełna płynie w większości przez województwo wielkopolskie, a jej kujawsko-pomorski odcinek jest bardzo krótki (na terenie gmin Rogowo i Janowiec Wielkopolski). Poprawa stanu wód wymaga więc bliskiej współpracy i koordynacji z podmiotami z województwa wielkopolskiego.

Od kilku lat teren gminy Rogowo zmaga się też z **suszą** rolniczą, która coraz mocniej wpływa na produkcję rolną[3]. Na terenie gminy obserwowane jest **obniżanie się lustra wody** (zarówno w jeziorach, jak i wód podziemnych), mające wpływ na bezpieczeństwo dostaw wody pitnej. Konieczne jest wykonanie nowych studni zasilających sieć wodociągową, a dotychczasowe odwierty nie przynoszą rezultatów i trzeba je będzie pogłębić.

Na terenie gminy trwają też wciąż prace porządkowe i odtworzeniowe po klęsce żywiołowej – **wichurze z sierpnia 2017 r.** Zniszczeniu uległo wtedy około 500 ha lasów Nadleśnictwa Gołąbki, w tym cały las pomiędzy drogą Rogowo-Janowiec Wielkopolski, a brzegiem jezior Rogowskich. Straty w tym miejscu były tak wielkie, że resztki drzew trzeba było wyciąć i usunąć.

Nowym wyzwaniem dla Gminy Rogowo będzie też **pilna termomodernizacja** budynków publicznych i **rozbudowa instalacji odnawialnych źródeł energii** (słonecznej, wiatrowej, geotermalnej). Pozwoli to ograniczyć zużycie energii, co jest kluczowe w obliczu drastycznych podwyżek jej ceny.

Ochrona zasobów naturalnych gminy wymaga też inwestycji w **edukację ekologiczną mieszkańców** i angażowanie ich w rozmaite inicjatywy prośrodowiskowe.

Podsumowanie:

W odniesieniu do stanu środowiska naturalnego wyróżnikami gminy są:

Atuty:

- bardzo dobry stan środowiska naturalnego w skali gminy,
- wyjątkowy krajobraz, pełen jezior rynnowych, pagórków i lasów,
- rozległe tereny objęte ochroną prawną – Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich, rezerwat „Mięcierzyn”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy,

[3] Obszar gminy Rogowo położony jest w dorzeczu Odry, w dwóch regionach wodnych. Zasadnicza część gminy znajduje się w regionie wodnym rzeki Warty (pod nadzorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu), zaś niewielki fragment w północnej części gminy (okolice Czewujewa) znajduje się w regionie wodnym rzeki Noteci, a tym samym pod nadzorem RZGW w Bydgoszczy. Obszar regionu wodnego rzeki Warty włączony został do jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych Wełna do Lutomi (kod JCWP: PLRW600025186339), zaś obszar regionu wodnego Noteci – do JCWP Gąsawka do jeziora Sobiejuskiego (kod JCWP: PLRW60001818836779). Na całym terenie gminy nie występują żadne obszary zagrożone powodzią zgodnie z planami zarządzania ryzykiem powodziowym. Poważnym problemem jest za to susza – zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze gminy występuje ekstremalne ryzyko suszy atmosferycznej i rolniczej, silne ryzyko suszy hydrologicznej oraz umiarkowane ryzyko suszy hydrogeologicznej. Szczegółowe zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zostały określone w Planach przeciwdziałania skutkom suszy, Planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz Planach gospodarowania wodami (dokumenty te są obecnie aktualizowane). Poszczególne jeziora nie są na bieżąco monitorowane, dane archiwalne wskazują, że miały one dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Jednocześnie jednak są one zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego.

- duża lesistość, zwarte kompleksy leśne we wschodniej i południowej części gminy,
- nieliczne źródła małej emisji pyłów, hałasu, zanieczyszczeń,
- dobra jakość powietrza,

Problemy:
- przestarzała sieć wodno-kanalizacyjna, wymagająca pilnej modernizacji i rozbudowy,
- zły stan wód w jeziorach i rzece Wełna (eutrofizacja),
- niewystarczające przystosowanie obiektów gminnych do ochrony środowiska i zmian klimatu (konieczne są m.in. termomodernizacje, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii),

Potencjał:
- budowa marki lokalnej i przyciąganie nowych mieszkańców na bazie walorów krajobrazowo-przyrodniczych i dobrego stanu środowiska naturalnego,
- tworzenie i rozwój firm przyjaznych środowisku i bazujących na jego walorach (np. aktywna rekreacja, turystyka, edukacja),

Ryzyko:
- wieloletnie susze i dalsze pogorszenie bilansu wodnego,
- migracja zanieczyszczeń z sąsiednich obszarów na teren gminy (np. smog),
- potencjalne problemy w zaopatrzeniu ludności w wodę w związku z obniżaniem się lustra wody w studniach głębinowych.

Walory turystyczne:

Obszar gminy Rogowo jest terenem **o znacznym, ale niewykorzystanym potencjale turystycznym**. Świadczy o tym zarówno liczba firm prowadzących działalność noclegową i gastronomiczną (sekcja I PKD 2007, w 2021 r. było to zaledwie 5 podmiotów), jak i niewielkie natężenie ruchu turystycznego (w porównaniu do sąsiednich obszarów – Biskupina, Żnina, Gąsawy).

Na terenie gminy miejsca noclegowe oferuje Pałac w Grochowiskach Szlacheckich, Hotel i Karczma „Nad Stawem" w Rogowie oraz Ośrodek Wypoczynkowy w Woli. Działa tu też kilka gospodarstw agroturystycznych, w tym znany w okolicy „Ptasi Ogród" w Mięcierzynie, a osoby prywatne wynajmują swoje domki letniskowe. **Brakuje szerszej oferty noclegowej** - pól namiotowych, kempingowych, hostelu, czy kameralnych hoteli i pensjonatów, które pomieściłyby większe grupy turystów.

Podobnie wygląda sytuacja z usługami towarzyszącymi – gastronomią, obsługą ruchu turystycznego, wypożyczalniami np. sprzętu wodnego. Na terenie gminy **brakuje lokalnych przedsiębiorców** prowadzących taką działalność. Lukę uzupełniają firmy z innych okolic, które np. dowożą kajaki na plażę w Rogowie.

Gmina Rogowo jest dogodnie położona, dzięki trasie S5 stosunkowo łatwo tu dotrzeć samochodem z każdego zakątka Polski. Nie ma specjalnych barier, aby każdy chętny mógł odwiedzić ten obszar nawet na dzień, dwa. Czas dojazdu z większości obszaru kraju to 3-5 godzin. Głównymi atutami gminy (w kontekście ruchu turystycznego) są **położenie na Szlaku Piastowskim i Pałukach, bliskość Biskupina** oraz walory przyrodnicze.

Przez gminę przebiega jeden z najważniejszych szlaków turystycznych w Polsce – **Szlak Piastowski**. Szlak biegnie przez miejsca związane z początkami państwa polskiego (m.in. Gniezno, Lednicę, Strzelno, Mogilno, Żnin, Biskupin, Kruszwicę, Pakość, Inowrocław). Na obszarze gminy biegnie też czerwony szlak pieszy PTTK z Biskupina przez Marcinkowo i Łaziska, a następnie ulicami Rogowa: 500-lecia, Bydgoską, Kolejową i Kościelną, brzegiem jeziora Rogowskiego, aż do drogi prowadzącej do miejscowości Rzym i dalej na Recz (pieszy Szlak Piastowski). Praktycznie taki sam przebieg ma niebieski **Pałucki Szlak Rowerowy – Szlak Czterech Gmin** (który na terenie Rogowa prowadzi w całości ulicą Bydgoską w kierunku na Grochowiska Szlacheckie i Gąsawę).

Przebiegające przez gminę Rogowo szlaki są oznaczone, ale **brakuje tutaj infrastruktury** poprawiającej bezpieczeństwo i komfort korzystających z nich osób. Nie ma wydzielonych ścieżek rowerowych, chodniki są wąskie, większość chodników i ulic jest w złym stanie technicznym, brakuje zabezpieczonych przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych, oświetlenia ulicznego, stojaków rowerowych, wiat wypoczynkowo-rekreacyjnych, tablic i systemów informacyjnych dla odwiedzających.

Gmina Rogowo to ciekawe miejsce dla miłośników historii i kultury. **Do najważniejszych zabytków** gminy Rogowo należy zaliczyć:

- Zespół Kościoła p.w Św. Doroty w Rogowie,
- Kościół p.w. Św. Mateusza w Lubczu,
- Kościół filialny p.w. Św. Katarzyny w Skórkach,
- wyposażenie Kościoła p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Gościeszynie (Sanktuarium Matki Bożej Gościeszyńskiej w Gościeszynie),
- założenia dworsko-parkowe w Grochowiskach Szlacheckich, Złotnikach i Woli.

Ochronie podlega jednak znacznie większa liczba **cennych obiektów historycznych**. W Gminnej Ewidencji Zabytków figuruje **ponad 100 takich obiektów** (w tym kościoły, cmentarze, młyny, czy pozostałości wiatraka w Reczu).

Turystów przyciągają też sporty wodne – rzeka Wełna ma łącznie 118 km długości, z tego 113,5 km jest dostępne dla kajakarzy (**szlak kajakowy** zaczyna się na jeziorze Jankowskim w pobliżu Jankowa Dolnego i prowadzi aż do ujścia do rzeki Warty). Na rzece Wełnie wytyczony został także **szlak wodny** o łącznej długości 38,5 km, który zaczyna się w Rogowie i biegnie dalej na trasie Jezioro Rogowskie – Szkółki – Jezioro Tonowskie – Janowiec Wlkp. - Mieścisko – ujście rzeki Nielby – Wągrowiec. W gminie brakuje jednak elementów infrastruktury, które ułatwiałyby korzystanie ze szlaku kajakowego i wodnego (miejsca do wodowania kajaków i łodzi, przystanie, pomosty, czy nadwodne miejsca odpoczynku).

Infrastruktura nadwodna mogła by też służyć **rozwojowi turystyki wędkarskiej** – gmina Rogowo i jej jeziora to miejsca popularne wśród wędkarzy. Drugim obszarem o dużym potencjale na terenie gminy jest **turystyka rowerowa** (szczególnie w kontekście planów przeprowadzenia europejskiej

trasy rowerowej EUROVELO przez wschodnią część gminy Rogowo). Konieczne są jednak nakłady na budowę bezpiecznych tras rowerowych i infrastrukturę towarzyszącą dla rowerzystów.

Główną atrakcją turystyczną gminy pozostaje od lat **Zaurolandia - Rodzinny Park Rozrywki** (zlokalizowany w Rogowie przy ul. Kolejowej). Rocznie odwiedza go ok. 10.000 osób.

Tak duża liczba odwiedzających zachęca do podjęcia działań mających na celu **zatrzymanie turysty** odwiedzającego Zaurolandię **na dłużej na obszarze gminy**. Wymaga to podjęcia działań na rzecz poprawy atrakcyjności kilkudniowych pobytów turystycznych i lepszego skomunikowania Zaurolandii z innymi obszarami gminy, w szczególności w ruchu pieszym i rowerowym.
Podsumowanie:

W zakresie zasobów turystycznych gminę Rogowo wyróżniają:

Atuty:
- dogodne położenie – na Szlaku Piastowskim i Pałukach, w pobliżu Biskupina, przy trasie ekspresowej S5,
- bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe Pałuk i liczne zabytki,
- Zaurolandia jako rozpoznawalny produkt turystyczny,
- duże walory środowiskowe – wysoka lesistość, duży udział obszarów chronionych, liczne jeziora, brak poważnych zagrożeń dla środowiska naturalnego;

Problemy:
- niewielkie natężenie ruchu turystycznego,
- słaba baza noclegowa i zaplecze obsługi turystycznej,
- sezonowość ruchu turystycznego,
- brak rozpoznawalnych produktów turystycznych poza Zaurolandią i bardzo silna konkurencja ze strony sąsiednich obszarów (Biskupina, Żnina, Gąsawy);

Potencjał:
- rozbudowa oferty pobytów i zaplecza noclegowo-gastronomicznego,
- wzrost popularności turystyki krajowej – w ciągu ostatnich lat Polacy coraz częściej spędzają swój urlop w kraju,
- stworzenie sieci tras/ścieżek rowerowych i promocja turystyki aktywnej na obszarze gminy,
- rozwój turystyki rowerowej w oparciu o projektowaną trasę EUROVELO,
- budowa marki lokalnej w oparciu o walory środowiskowe i historyczno-kulturowe (turystyka wędkarska, rowerowa, przyrodnicza, historyczna);

Ryzyko:
- zanieczyszczenie środowiska naturalnego i utrata cennych zasobów przyrodniczych,
- silne działania promocyjne okolicznych ośrodków turystycznych,
- załamanie rynku turystycznego np. w wyniku ograniczeń epidemicznych.

Infrastruktura techniczna:

Ostatnim elementem diagnozy jest infrastruktura techniczna, rozumiana jako zasoby niezbędne do normalnego funkcjonowania obszaru. Odpowiednie **uzbrojenie techniczne** (dostęp do mediów, dróg) to podstawowy wyznacznik dla każdego inwestora. Niezależnie, czy jest nim międzynarodowy koncern szukający terenu pod fabrykę, czy lokalny przedsiębiorca chcący wybudować pensjonat, czy rodzina planująca budowę domu pod miastem.

Na pierwszym planie na większości obszarów wiejskich znajduje się **infrastruktura drogowa**. Teren gminy Rogowo jest **dość dobrze skomunikowany z resztą kraju** dzięki trasie ekspresowej S5. Jest to jednak **jedyna droga wyższej kategorii** na terenie gminy – wszystkie pozostałe są drogami gminnymi lub powiatowymi (w tym dawna DK5). Stwarza to poważne problemy dla osób mieszkających dalej od węzłów Rogowo i Lubcz, gdyż dojazd odbywa się po drogach lokalnych o **złym stanie technicznym**, które wymagają nie tylko bieżących remontów, ale też gruntownej przebudowy/modernizacji.

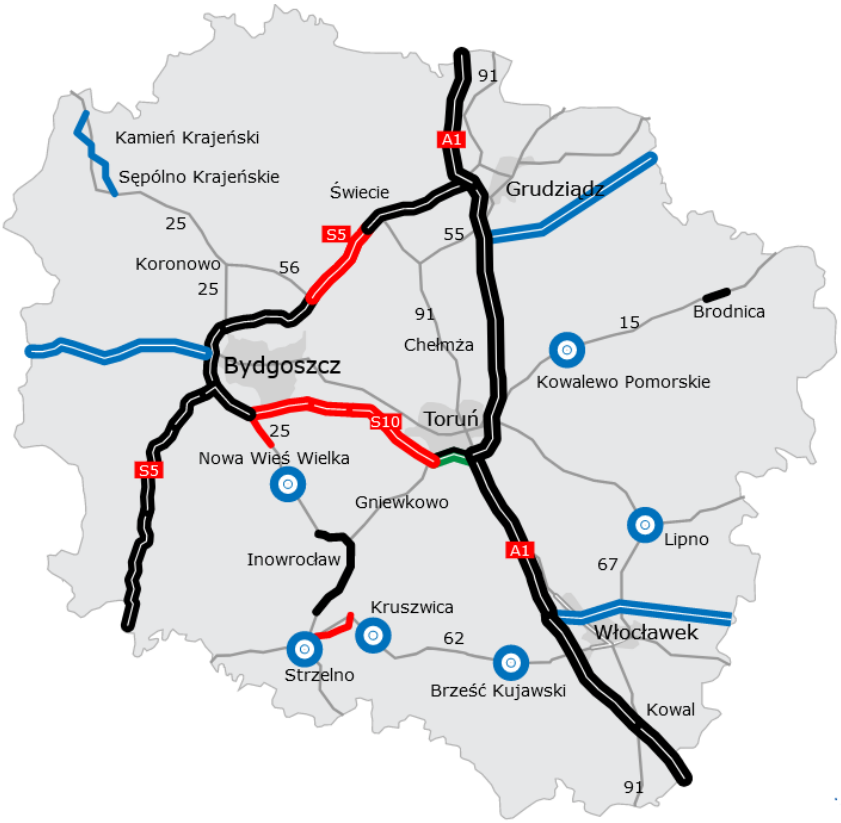

Źródło: gddkia.gov.pl

Dalsza rozbudowa sieci szybkich dróg powinna znacząco poprawić dojazd z terenu gminy Rogowo do Torunia – po wybudowaniu odcinka trasy S10 Bydgoszcz-Toruń.

Poważnym ograniczeniem dostępności komunikacyjnej jest **brak połączeń kolejowych** – przez teren gminy przebiega jedynie dawne torowisko kolei wąskotorowej, wyłączone z użytkowania jeszcze w XX wieku. Stosunkowo blisko znajdują się za to **dwa regionalne porty lotnicze** – w Bydgoszczy i Poznaniu.

Na drugim miejscu wśród potrzeb inwestycyjnych na obszarach wiejskich jest **sieć wodociągowo-kanalizacyjna**. W gminie Rogowo **do wodociągu podłączone są w zasadzie wszystkie budynki** (99,9%). Konieczna jest jednak ciągła modernizacja sieci, w tym budowa nowych studni zasilających.

Znacznie wolniej niż wodociągi rozwija się **sieć kanalizacyjna** (szczególnie ważna w kontekście ochrony gruntów i wód podziemnych). Dostęp do kanalizacji na koniec 2021 r. posiadało 71,9% Polaków, 70,4% mieszkańców regionu, 60% mieszkańców powiatu i **zaledwie 50,6% mieszkańców gminy** Rogowo.

Pod względem **dostępności sieci kanalizacyjnej gmina wypada sporo poniżej średniej** dla powiatu i województwa. W przypadku odbioru nieczystości należy pamiętać, że na obszarach wiejskich, o rozproszonej zabudowie (dużymi odległościami pomiędzy pojedynczymi budynkami), zbiorcza sieć kanalizacyjna nie zawsze jest najlepszym rozwiązaniem. W takich przypadkach wspierana jest raczej budowa indywidualnych, **przydomowych oczyszczalni ścieków** lub małych zbiorników zbiorczych (dzięki czemu nie trzeba budować i utrzymywać dodatkowych kilometrów sieci).

Ostatni element uzbrojenia technicznego to **sieć gazowa**, wykorzystywana przez mieszkańców do ogrzewania i zasilania kuchni gazowych, ale także niezbędna do funkcjonowania większości dużych zakładów przemysłowych czy przetwórczych. **Przez teren gminy nie przebiega jednak żaden gazociąg**.

W ostatnich latach coraz istotniejszym elementem uzbrojenia terenu jest także dostęp do **szybkiego i niezawodnego Internetu**. Obecnie na terenie gminy punkty dostępu zlokalizowane są głównie w miejscowościach Rogowo, Gościeszyn, Mięcierzyn, Izdebno i Grochowiska Księże. Konieczne jest wsparcie rozwoju sieci światłowodowych i alternatywnych form dostępu tak, aby jak największy obszar gminy mógł korzystać z rozwoju cyfrowego. Działania te mogą także poprawić atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania i pracy zdalnej, co mogłoby ograniczyć odpływ mieszkańców.

Dla potencjalnych inwestorów (przedsiębiorców i osób budujących własne domy) duże znaczenie ma także, poza dostępnością podstawowych mediów, ład przestrzenny i spójność, przewidywalność koncepcji zagospodarowania poszczególnych obszarów. Jeśli na danym terenie wyraźnie wskazano sfery zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej, usługowej i rolniczej oraz określono wymogi, jakie muszą spełniać obiekty, to inwestorzy mogą szybko przystąpić do realizacji swoich projektów. Jeśli brakuje takich dokumentów (głównie **Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego**) to proces inwestycyjny się wydłuża, a sam inwestor nie może mieć pewności, że działka, którą teraz zakupi, będzie mogła być wykorzystywana w planowanych przez niego celach za 15-20 lat.

Na obszarze gminy **MPZP uchwalane są najczęściej punktowo** (dla poszczególnych działek/ulic), **a rolę głównego dokumentu** w zakresie polityki przestrzennej gminy **pełni „Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy Rogowo”.** To w nim zawarte są ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Podsumowanie

W zakresie infrastruktury technicznej **atutem** gminy jest pełne zwodociągowanie, dobra dostępność drogowa dzięki trasie S5 i bliskość dwóch portów lotniczych, **problemy** to niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna, zły stan infrastruktury drogowej, brak połączeń kolejowych, brak bezpiecznych tras rowerowych i chodników, wysokie koszty utrzymania i rozbudowy obiektów infrastruktury technicznej oraz utrudnienia w procesie inwestycyjnym, wynikające z niewielkiej liczby obowiązujących Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. **Szansą** gminy jest pozyskanie środków zewnętrznych na rozbudowę podstawowej infrastruktury (albo sfinansowanie jej kosztów ze środków zewnętrznych), zmniejszenie kosztów bieżącej eksploatacji sieci technicznych (przez zastosowanie nowych technologii, materiałów, w tym termomodernizacja i odnawialne źródła energii) oraz poprawa dostępności do szybkich łączy internetowych. Podstawowym **ryzykiem** w tym obszarze jest czas i środki, jakie trzeba przeznaczyć na realizację nawet najmniejszego zadania z zakresu infrastruktury technicznej, ale także ewentualne ograniczenie dofinansowania tego typu inwestycji ze środków innych niż jednostek samorządu terytorialnego.

Analiza SWOT:

Atuty, silne strony	Problemy, słabe strony
- położenie w centralnej Polsce, pomiędzy ważnymi miastami (Poznań, Bydgoszcz), - dostępność trasy ekspresowej S5 z dwoma węzłami, - dobra struktura demograficzna (duży odsetek osób młodych), - dobre gleby sprzyjające rolnictwu, - wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych, - dostępność terenów inwestycyjnych, usługowych i mieszkaniowych, - dostępność przedszkola i dobrze rozwiniętej sieci szkół podstawowych, - instytucje kultury, świetlice wiejskie i organizacje pozarządowe, ułatwiające działania aktywizacyjne dla mieszkańców, - działalność Uniwersytetu III Wieku i Klubu Seniora, - dostępność do podstawowej opieki medycznej i aptek, - ograniczenie zasięgu pomocy społecznej w ostatnich latach, - duże walory środowiskowo-przyrodnicze (obszar chronionego krajobrazu, dobry stan środowiska naturalnego, liczne jeziora i lasy), - duży potencjał turystyczny, Szlak Piastowski, bliskość Biskupina, - bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe, - pełne zwodociągowanie gminy, - działalność organizacji pozarządowych, w tym klubów sportowych i OSP, - wieloletnie tradycje i sukcesy w hokeju na trawie	- peryferyjne położenie w skali powiatu i województwa, umiarkowana dostępność komunikacyjna (jest S5, ale brak połączeń kolejowych, dróg krajowych i wojew.), - skrajnie niska gęstość zaludnienia, - odpływ mieszkańców w wyniku migracji, - wzrastający odsetek seniorów, zagrożenie ponadprzeciętnym procesem starzenia się ludności w najbliższych latach, - konieczność stałej rozbudowy i modernizacji infrastruktury publicznej, - niski poziom rozwoju społecznego, - niski poziom lokalnej przedsiębiorczości, niewystarczająca liczba firm, w szczególności w sektorze usług okołoturystycznych, - wysokie bezrobocie, w szczególności wśród kobiet, - niski poziom średniego wynagrodzenia, - susze i deficyty wody, - niewystarczająco rozwinięta oferta opieki nad dziećmi, - konieczność dojazdu poza teren gminy w celu kontynuacji nauki na poziomie ponadpodstawowym, - znaczny odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej (w szczególności wśród dzieci i młodzieży), duże zagrożenie ubóstwem i niewystarczające zasoby do walki z wykluczeniem społecznym mieszkańców, - konieczność poprawy dostępności budynków i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, - niewykorzystany potencjał turystyczny, brak bazy do obsługi turystów, - zły stan dróg i infrastruktury towarzyszącej, zły stan sieci i urządzeń kanalizacyjnych, wodociągowych, niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna, brak dostępu do sieci gazowej, - niepełne wykorzystanie narzędzi planowania przestrzennego

Potencjał, szanse	Ryzyko, zagrożenia
- rozwój w oparciu o walory środowiskowe i dziedzictwo historyczno-kulturowe, - tworzenie terenów inwestycyjnych, w szczególności w pobliżu S5, - rozwój sieci drogowej i modernizacja infrastruktury drogowej, - rozwój polityki prorodzinnej, - napływ nowych mieszkańców na teren gminy, - wprowadzenie systemowych rozwiązań w opiece nad seniorami, - dobra kondycja krajowej gospodarki, - poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej, - wzrost znaczenia sektora usług, w tym usług specjalistycznych, - poprawa dostępu do szybkiego Internetu i przyciągnięcie osób pracujących zdalnie, - rozwój e-usług, e-administracji, - sfinansowanie części niezbędnych inwestycji z dostępnych środków publicznych i prywatnych, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego i popularyzacja wolontariatu, - ściślejsza współpraca z gminami ościennymi w celu realizacji projektów ponadlokalnych, - nadanie większego priorytetu działaniom społeczno-kulturalnym, - stworzenie sieci tras rowerowych, - wzrost popularności turystyki krajowej, - zmniejszenie kosztów utrzymania infrastruktury publicznej dzięki m.in. termomodernizacji i odnawialnym źródłom energii, - aktywna działalność stowarzyszeń na terenie gminy	- depopulacja (ubytek mieszkańców) i postępująca marginalizacja gminy oraz powiatu żnińskiego, - zmiana priorytetów inwestycyjnych na szczeblu regionalnym i krajowym, - niewystarczające środki finansowe na realizację wszystkich niezbędnych inwestycji, - narastający trend starzenia się społeczeństwa, - ucieczka zdolnych, ambitnych mieszkańców z obszaru gminy, - kryzys gospodarczy, - wycofywanie się mieszkańców z życia społecznego, kulturalnego, - zanieczyszczenie środowiska naturalnego, - kryzys wodny, pogorszenie bilansu wodnego, - utrudnienia w życiu społeczno-gospodarczym w związku z zagrożeniem epidemicznym lub innymi zjawiskami, - konkurencja ze strony sąsiednich ośrodków turystycznych i inwestycyjnych

Cele i kierunki działań

Punktem wyjścia do określenia celów i kierunków działań były wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analiza obowiązujących **dokumentów strategicznych, planistycznych**. Były to:

- na poziomie regionalnym - „Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+",
- na poziomie subregionalnym[4] - Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Pałuki – Wspólna Sprawa" na lata 2014-2020.

Celem głównym Strategii na lata 2023-2032 będzie **„Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Rogowo do 2032 roku"**. Poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców gminy wymaga wieloletnich i wielokierunkowych działań, prowadzonych zarówno przez podmioty lokalne, mieszkańców, jak i szczególnego wsparcia ze strony administracji na szczeblu powiatu, województwa i kraju.

Osiągnięcie tak ambitnego celu wymaga równoległej interwencji w wielu dziedzinach i obszarach. Konieczna jest zarówno poprawa podstawowych elementów infrastruktury (drogowej, wodno-kanalizacyjnej, usług społecznych), wsparcie aktywności i włączenia społecznego mieszkańców, zachowanie i promocja lokalnych walorów (krajobrazowych, historycznych, kulturowych), czy działania poprawiające bezpieczeństwo mieszkańców.

Za szczególne wyzwanie na lata 2023-2032 przyjęto wsparcie ochrony środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Wszystkie zadania realizowane przez Gminę Rogowo będą prowadzone z **poszanowaniem zasad ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego**.

Poniżej w sposób syntetyczny zaprezentowano **cele Strategii** w nawiązaniu do „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+".

[4] Realizacja Lokalnych Strategii Rozwoju obejmuje lata 2014-2024, nie przyjęto jeszcze dokumentu na kolejny okres programowania.

Tabela 13. Powiązanie celów Strategii ze „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+”.

Poziom strategiczny:	**Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032**	**Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+**
Cel główny:	Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Rogowo do 2032 roku	Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich
Cele strategiczne:	1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku	3. Konkurencyjna gospodarka
	2. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej do 2032 roku	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko
	3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo
	4. Unowocześnienie bazy edukacyjnej do 2032 roku	1. Skuteczna edukacja
	5. Wsparcie placówek kulturalnych i dziedzictwa do 2032 roku	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo
	6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo
	7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko
	8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku	5. Spójne i bezpieczne województwo

Cel strategiczny 1: Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku

Opis sytuacji:
Jednym z podstawowych problemów gminy Rogowo jest bezrobocie (o połowę wyższe niż średnia krajowa). Wśród osób bezrobotnych wyraźnie dominują kobiety, bez pracy pozostaje prawie co dziesiąta mieszkanka gminy w wieku produkcyjnym. Do głównych przyczyn tej sytuacji należy zaliczyć: brak dużych pracodawców na obszarze (dominuje drobny handel i rolnictwo), niskie wynagrodzenia, niewystarczająco rozwinięty transport (do i z pracy), niewykorzystanie potencjału turystycznego gminy, brak terenów inwestycyjnych oraz niewystarczająco rozwiniętą ofertę opieki nad dziećmi (utrudniającą podjęcie pracy młodym rodzicom, w szczególności kobietom).

Opis planowanych działań:
Gmina planuje kontynuować działania w zakresie zatrudnienia subsydiowanego w postaci prac interwencyjnych, robót publicznych i staży zawodowych. Prowadzona jest także bieżąca współpraca z przedsiębiorcami – działania informacyjne, szkolenia, spotkania tematyczne, konsultacje stawek podatków i opłat lokalnych, w uzasadnionych sytuacjach – ulgi i odroczenia zapłaty należności na rzecz Gminy. Planowana jest także modernizacja targowiska w Rogowie, na którym handlują okoliczni mieszkańcy. Głównym wyzwaniem w najbliższym okresie strategicznym będzie jednak **wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych**, w szczególności wzdłuż trasy ekspresowej S5.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Ograniczenie skali zagrożenia bezrobociem i wsparcie osób bezrobotnych w podejmowaniu pracy (także prac dorywczych, okresowych) ma bezpośredni wpływ na cel strategiczny nr 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku. Ponadto, zadania wykonywane przez osoby zatrudnione w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych najczęściej dotyczą utrzymania czystości i pielęgnacji zieleni (umożliwiających osiągnięcie celu strategicznego nr 7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku).

Realizator: Gmina Rogowo

Łączny planowany budżet celu: 5.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki: powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych – 50 ha

Cel strategiczny 2: Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej do 2032 roku

Opis sytuacji:
Większość istniejącej infrastruktury gminnej wymaga bieżących remontów i generalnych modernizacji. W zasobach Gminy Rogowo znajdują się drogi, chodniki, hale i boiska sportowe, świetlice wiejskie, place zabaw, plaże, czy obiekty małej architektury, które wymagają ciągłych nakładów finansowych. Dla dalszego rozwoju gminy kluczowa jest pilna modernizacja dróg lokalnych – zarówno z punktu widzenia jakości życia mieszkańców, jak i potencjalnych turystów, czy inwestorów. Brak dróg wojewódzkich, czy krajowych na terenie gminy (poza S5) powoduje, że natężenie ruchu na drogach gminnych i powiatowych jest bardzo duże (w szczególności w pobliżu i na trasach dojazdowych do węzłów Rogowo i Lubcz). Stan infrastruktury drogowej na terenie gminy jest słaby – drogi wymagają licznych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo i komfort podróży.

Ponadto, w wielu miejscowościach wciąż brakuje podstawowej infrastruktury publicznej, jak place zabaw, plaże, czy miejsca spotkań mieszkańców. Poza modernizacją istniejącej infrastruktury konieczna jest więc też budowa nowych obiektów, aby zapewnić możliwie szeroki dostęp mieszkańcom.

Opis planowanych działań:
W latach 2023-2032 szczególny nacisk zostanie położony na modernizację dróg gminnych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, przejścia, zatoki autobusowe, oświetlenie etc.). Inwestycje w obiekty sportowe, czy turystyczne będą dokonywane w miarę potrzeb i możliwości finansowych Gminy Rogowo.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej wpłynie bezpośrednio na ograniczenie skali problemów objętych celem:

- 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku (mieszkańcom będzie łatwiej dotrzeć do pracy, a obszar będzie bardziej atrakcyjny dla inwestorów),
- 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku (osoby korzystające z systemu pomocy społecznej będą miały ułatwiony dostęp do dobrej jakości usług publicznych),
- 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku (baza sportowa i rekreacyjna będzie zapleczem dla inicjatyw na rzecz mieszkańców oraz wizytówką gminy),
- 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku (ograniczenie ryzyka wypadków w ruchu drogowym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców, a nowoczesna infrastruktura poprawi standard usług gminnych).

Realizator: Gmina Rogowo

Łączny planowany budżet celu: 115.500.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki:

- długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg gminnych – 30 km,
- liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury publicznej - 20 sztuk.

Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku

Opis sytuacji:
Mieszkańcy gminy Rogowo są szczególnie narażeni na wykluczenie społeczne. Znaczny odsetek mieszkańców korzysta z systemu pomocy społecznej (szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży). Ponadto, mieszkańców często dotyka problem bezrobocia. W najbliższych latach szczególnym wyzwaniem będzie dynamiczny wzrost liczby seniorów. Wraz z wiekiem rośnie też ryzyko niepełnosprawności, więc można zakładać, że odsetek mieszkańców z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu także będzie się systematycznie zwiększał.

Opis planowanych działań:
W latach 2023-2032 zaplanowano kontynuację dotychczasowych działań z zakresu włączenia społecznego, realizowanych przez GOPS. Konieczny będzie także rozwój oferowanych usług społecznych oraz rozbudowa niezbędnego zaplecza lokalowego. Gmina planuje także inwestycje poprawiające stan infrastruktury mieszkaniowej (w odniesieniu do mieszkań komunalnych i socjalnych). Wyzwaniem będzie też dostosowanie wszystkich budynków, obiektów i przestrzeni

publicznych (zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania) do potrzeb mieszkańców ze specyficznymi ograniczeniami (osoby starsze, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami etc.).

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Realizacja zadań ujętych w tym celu przyczyni się m.in. do zwiększonej aktywności mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w wymiarze społecznym (oddziałując pozytywnie na cel 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku) oraz zawodowym (czyli cel 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku). Dodatkowo zakres planowanych działań przewiduje ograniczenie ryzyka przestępczości i patologii społecznych wśród mieszkańców, co ułatwi osiągnięcie celu 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku.

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gmina Rogowo

Łączny planowany budżet celu: 30.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki:
- liczba realizowanych programów wsparcia i programów profilaktycznych – 100 sztuk,
- liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej – 3 sztuki.

Cel strategiczny 4: Unowocześnienie bazy edukacyjnej do 2032 roku

Opis sytuacji:
Na terenie gminy dostępna jest opieka przedszkolna, funkcjonuje także sieć szkół podstawowych. Jednak oferta edukacyjna oraz możliwości spędzania czasu wolnego najmłodszych są ograniczone. Konieczna jest rozbudowa zaplecza dydaktycznego i sportowego przedszkola i szkół, podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej i uczniów oraz działania ułatwiające kontynuację nauki na poziomie ponadpodstawowym (poza obszarem gminy).

Opis planowanych działań:
Zadania na lata 2023-2032 dotyczą przede wszystkim rozbudowy, modernizacji i doposażenia istniejących placówek edukacyjnych, podnoszenia kompetencji uczniów i nauczycieli oraz organizacji zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży. Ze względu na znaczną odległość od dużych miast planowane jest stworzenie przestrzeni do edukacji dorosłych, aby mogli oni brać udział w kursach, czy szkoleniach prowadzonych na terenie gminy, bez konieczności długich dojazdów.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Wsparcie edukacji na poziomie przedszkolnym i szkół podstawowych ułatwi osiąganie założeń następujących celów Strategii:
- 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku (dzięki zapewnionej opiece nad dziećmi ich rodzice/opiekunowie będą mogli szybciej wrócić na rynek pracy, a absolwenci lokalnych szkół będą atrakcyjnymi pracownikami),
- 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku (poprawa szans edukacyjnych najmłodszych jest kluczowa dla ich dalszych wyborów życiowych),
- 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku (wiele z zaplanowanych działań aktywizacyjnych będzie realizowane na terenach szkolnych),

- 7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku (infrastruktura edukacyjna będzie zapleczem dla działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców).

Realizator: Gmina Rogowo i placówki edukacyjne przez nią prowadzone

Łączny planowany budżet celu: 13.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki: liczba rozbudowanych, zmodernizowanych, doposażonych obiektów edukacyjnych – 3 sztuki

Cel strategiczny 5: Wsparcie placówek kulturalnych i dziedzictwa do 2032 roku

Opis sytuacji:
W gminie działają dwie instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Obie borykają się z poważnymi problemami lokalowymi, wymagają rozbudowy, przebudowy, termomodernizacji i dostosowań architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obie instytucje prowadzą liczne aktywności dla mieszkańców – spotkania, koncerty, wystawy, warsztaty itp. Ponadto, konieczna jest bieżąca ochrona i zabezpieczenie obiektów zabytkowych na terenie gminy.

Opis planowanych działań:
W najbliższych latach planowane jest zaadaptowanie nowych pomieszczeń na potrzeby biblioteki i zagospodarowanie jej podwórza, modernizacja/rozbudowa lub budowa nowej siedziby domu kultury oraz doposażenie obu jednostek. Dodatkowo, mieszkańcy będą mogli korzystać z dotychczasowej i nowej oferty zajęć domu kultury i biblioteki. Opieką zostaną też otoczone zabytki zlokalizowane na terenie gminy.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Inwestycje w kulturę i dziedzictwo ułatwią znacząco osiągnięcie założeń celu 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku. Zaplanowane działania będą także pozytywnie oddziaływać na cel 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku, stwarzając atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego.

Realizator: Gmina Rogowo i instytucje kultury

Łączny planowany budżet celu: 10.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki:
- liczba instytucji kultury, którym poprawiły się warunki lokalowe – 2 sztuki,
- liczba wspartych obiektów zabytkowych i o walorach historycznych – 3 sztuki.

Cel strategiczny 6: Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku

Opis sytuacji:
Na terenie gminy działają liczne organizacje pozarządowe aktywizujące mieszkańców. Jednak borykają się one z licznymi problemami (brak wystarczającego zaplecza, niewielkie środki

finansowe, niewystarczające wsparcie liderów lokalnych ze strony pozostałych mieszkańców). Istotną rolę w życiu społeczności odgrywają liczne wydarzenia lokalne (aktywizujące, kulturalne, promocyjne) koordynowane głównie przez ośrodek kultury, bibliotekę i szkoły. Na obszarze gminy brakuje jednak miejsc spotkań, służących integracji i rekreacji mieszkańców (takich jak place zabaw, siłownie plenerowe, czy wiaty wypoczynkowe), które mogłyby być wykorzystane do dalszych działań aktywizujących.

Opis planowanych działań:
Gmina planuje kontynuację wsparcia dla lokalnych organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz rozwój współpracy w realizacji zadań publicznych. Zarezerwowano też środki na organizację licznych wydarzeń lokalnych dla mieszkańców. W najbliższych latach szczególnego znaczenia nabiorą działania promocyjne, niezbędne do zachęcenia nowych mieszkańców do osiedlenia się na terenie gminy.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Aktywne i dobrze zorganizowane społeczeństwo lokalne ułatwi osiągnięcie wszystkich pozostałych celów Strategii. Mieszkańcy będą mogli realnie wpływać na zakres wszystkich zadań i projektów szczegółowych objętych Strategią, dzięki czemu zostaną one lepiej dopasowane do rzeczywistych potrzeb. Aktywni mieszkańcy będą mieli większe szanse na znalezienie zatrudnienia (cel. 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku), zmniejszy się także konieczność ich wspierania ze środków pomocy społecznej (cel 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku).

Realizator: Gmina Rogowo

Łączny planowany budżet celu: 14.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki:
- liczba programów współpracy z organizacjami pozarządowymi – 10 sztuk,
- liczba uczestników wydarzeń lokalnych – 100.000 osób

Cel strategiczny 7: Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku

Opis sytuacji:
Gmina Rogowo charakteryzuje się bardzo wysokimi walorami środowiskowymi i brakiem poważnych zagrożeń w tym zakresie. Niezbędna jest modernizacja i rozbudowa lokalnej sieci wodno-kanalizacyjnej, poprawa gospodarki odpadami, poprawa efektywności energetycznej budynków i obiektów oraz wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE). Dzięki rozbudowie oczyszczalni ścieków i planowanej rozbudowie sieci kanalizacyjnej powinny zmniejszyć się zagrożenia dla stanu jakości wód. Wzmocnienie tych pozytywnych efektów powinny też przynieść zaplanowane prace retencyjno-melioracyjne.

Opis planowanych działań:
W okresie strategicznym 2023-2032 położono szczególny nacisk na zagadnienia środowiskowe i ekologiczne, uznając, że dobre warunki przyrodnicze stanowią istotny wyróżnik gminy Rogowo. Zaplanowane zadania dotyczą modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym rozbudowy sieci kanalizacyjnej i lokalnych systemów zbiorczych), modernizacji PSZOK, wymiany źródeł zasilania i ogrzewania na OZE, modernizacji oświetlenia ulicznego oraz termomodernizacji budynków i obiektów publicznych. Ponadto mieszkańcy będą mogli wziąć udział w zajęciach

i spotkaniach z zakresu edukacji ekologicznej. Gmina będzie wspierać naturalną retencję, gospodarowanie wodami roztopowymi i opadowymi (deszczówką) oraz nasadzenia roślinne poprawiające stan środowiska naturalnego. Realizowany też będzie „Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi", w planach jest także budowa gminnego schroniska dla zwierząt. Dodatkowo ochronie lokalnych wód służyć będą prace zaplanowane przez Gminną Spółkę Wodną.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Zadania środowiskowe pozytywnie wpłyną na bezpieczeństwo mieszkańców (cel 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku). Poprawie ulegną zarówno warunki sanitarne, jak i niezawodność sieci wodno-kanalizacyjnej. Ograniczone zostanie także ryzyko przerw w dostawie wody pitnej. Czyste środowisko to też jeden z atutów promocyjnych gminy, jego zachowanie jest niezbędne do realizacji celu 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku.

Realizator: Gmina Rogowo

Łączny planowany budżet celu: 98.000.000 zł

Oczekiwane efekty, wskaźniki:
- liczba budynków/obiektów poddanych termomodernizacji – 7 sztuk,
- liczba nowych instalacji OZE – 5 sztuk,
- długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej – 18 km.

Cel strategiczny 8: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku

Opis sytuacji:
Konieczne jest doposażenie w sprzęt ratunkowy lokalnych OSP, stanowiących podstawę systemu ratowniczego (także w przypadku zdarzeń drogowych, których liczba znacząco wzrosła po wybudowaniu drogi S5) oraz poprawa warunków ich funkcjonowania. Niezbędne działania muszą zostać także podjęte w zakresie poprawy lokalnego systemu obrony cywilnej i ochrony ludności, a także na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy. Ponadto, Gmina i jednostki jej podległe muszą podjąć pilne działania w zakresie cyfryzacji zasobów i zdalnej obsługi interesantów.

Opis planowanych działań:
Gmina planuje kontynuację wsparcia ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności głównie poprzez doposażenie lokalnych jednostek OSP. Poprawie bezpieczeństwa będzie też służył system monitoringu gminnego, działania w zakresie bezpieczeństwa drogowego czy szkolenia mieszkańców. Dodatkowo zaplanowano cyfryzację gminnych zasobów i usług.

Powiązanie z innymi celami Strategii:
Działania poprawiające bezpieczeństwo pozytywnie wpłyną na realizację celu 3. Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu do 2032 roku, a osoby ze szczególnymi potrzebami będą mogły liczyć na fachową obsługę online. Cyfryzacja zasobów i obsługi uproszczą też załatwianie wszelkich spraw urzędowych, zaś poprawa efektywności pracy Urzędu Gminy ułatwi osiąganie wszystkich celów Strategii.

Realizator: Gmina Rogowo i jednostki podległe

Łączny planowany budżet celu: 26.500.000 zł
Oczekiwane efekty, wskaźniki:

- liczba wspartych jednostek i obiektów systemu ratowniczego oraz ochrony ludności – 80 sztuk,
- liczba projektów w zakresie cyfryzacji usług publicznych - 5 sztuk.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rogowo:

Gmina Rogowo jest gminą wiejską o znacznym udziale powierzchniowym użytków rolnych, lasów i wód. Ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe znaczna część obszaru objęta jest różnymi **formami ochrony przyrody**. Na terenie gminy występują też liczne zabytki oraz ustanowione wokół nich **strefy ochrony konserwatorskiej**. Trzecią grupą gruntów z ograniczeniami inwestycyjnymi są **gleby najwyższych klas bonitacyjnych**, które występują punktowo na terenie całej gminy, tworząc dodatkowe zwarte kompleksy (przede wszystkim w północnej i centralnej części obszaru).

Wiodącą rolę w gminie pełni miejscowość **Rogowo jako ośrodek lokalny** w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego. Pozostałe miejscowości tworzą bardzo rozproszoną sieć osadniczą.

Głównym korytarzem transportowym jest **droga ekspresowa S5** z węzłami „Lubcz" i „Rogowo" położonymi na obszarze gminy. Wszystkie pozostałe drogi mają status dróg powiatowych lub gminnych. Na terenie gminy nie są dostępne połączenia kolejowe. Sprawia to, że wiele obszarów gminy jest zagrożonych **peryferyjnością transportową** i wykluczeniem komunikacyjnym.

Istotnym potencjałem gminy jest możliwość tworzenia terenów inwestycyjnych, przede wszystkim wzdłuż drogi ekspresowej S5. Przy odpowiednim wsparciu zewnętrznym możliwe będzie stworzenie zarówno **przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym**[5], jak i wpisujących się w **makroobszar inwestycyjny** Żnin-Inowrocław. Planowane jest także dalsze wsparcie prowadzące do lepszego wykorzystania potencjału gminy w zakresie rekreacji i turystyki (z poszanowaniem zasobów przyrodniczych i kulturowych).

Wśród najpoważniejszych wyzwań wymienić należy wieloletnie susze i **niedobory wody w rolnictwie** (zagrażające lokalnej produkcji żywności), **peryferyjność transportową, niski poziom rozwoju społecznego i niski poziom rozwoju przedsiębiorczości** oraz prognozowany dynamiczny wzrost odsetka seniorów w populacji (zagrożenie ponadprzeciętnym natężeniem procesu **starzenia się społeczeństwa**).

Zgodnie z „**Modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej** województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030" obszar gminy Rogowo charakteryzuje:

[5] Gmina Rogowo przynależy do kategorii gmin – gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym (zgodnie z „Koncepcją rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego").

- występowanie obszaru szczególnie cennego przyrodniczo i krajobrazowo (Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich i rezerwat przyrody „Mięcierzyn”),
- występowanie gleb najlepszych klas (północna i centralna część gminy),
- występowanie niedoborów wody w rolnictwie (na całym obszarze gminy),
- peryferyjność transportowa (na prawie całym obszarze gminy),
- występowanie drogi kluczowej dla zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego (droga ekspresowa S5 relacji Wrocław-Nowe Marzy),
- możliwość rozwoju w oparciu o makroobszar inwestycyjny Żnin-Inowrocław (w północnej części gminy),
- Gmina Rogowo przynależy do kategorii gmin – gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym (zgodnie z „Koncepcją rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”),
- miejscowość Rogowo jako ośrodek lokalny w hierarchii sieci osadniczej,
- niski poziom rozwoju społecznego,
- niski poziom rozwoju przedsiębiorczości,
- zagrożenie ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa.

Gmina Rogowo została zaliczona (na IV poziomie polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego) do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Żnina (**OPPT Żnina**). Zgodnie z aktualnymi ustaleniami ma on objąć tylko teren trzech gmin: Rogowo, Gąsawa i Janowiec Wielkopolski (partnerem porozumienia jest także Powiat Żniński).

Gmina została też wskazana jako „**obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej identyfikowany na poziomie regionalnym**” w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu rozwoju przedsiębiorczości. Teren gminy został włączony do następujących **Obszarów Strategicznej Interwencji** (OSI) zidentyfikowanych na poziomie regionalnym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, ustanowionych do roku 2030:

- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego, niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, zagrożenie ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa),
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
- OSI obszarów peryferyjności transportowej.

Ponadto, gmina ma możliwość wskazania własnych **Obszarów Strategicznej Interwencji** (OSI), obejmujących tereny szczególnie problemowe albo posiadające ponadprzeciętny potencjał rozwojowy. Do 2023 r. na terenie gminy będzie funkcjonował obszar zdegradowany i **obszar rewitalizacji**, wyznaczone w „Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Rogowo na lata 2016-2023”. Poza tym Gmina Rogowo nie wyznacza żadnego OSI.

Na poziomie strategicznym ustala się **horyzontalne zasady kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej** analogicznie do „Strategii przyspieszenia 2030+”, czyli:

- zasadę zrównoważonego rozwoju – polega na integrowaniu działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb lokalnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń;

- zasadę dostosowania charakteru zagospodarowania do uwarunkowań środowiskowych – zasada ta polega na kształtowaniu zagospodarowania w sposób w jak największym stopniu wykorzystujący lokalne walory i predyspozycje, a jednocześnie w jak najmniejszym stopniu oddziałujący negatywnie na nie;
- zasadę ładu przestrzennego – polega na takim ukształtowaniu przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;
- zasadę koncentracji zagospodarowania – polega na skupianiu zagospodarowania dla jak najbardziej efektywnego wykorzystywania przestrzeni oraz minimalizowania bezpośrednich i pośrednich negatywnych oddziaływań na środowisko;
- zasadę uwzględnienia ciągłości systemów przyrodniczych – polega z na minimalizowaniu fragmentyzacji zasobów o charakterze przestrzennie ciągłym, poprzez ich dzielenie, przy uwzględnianiu faktu, iż wszelkie zmiany dokonywane na danym obszarze znajdują swoje bezpośrednie lub pośrednie odzwierciedlenie także w innych lokalizacjach;
- zasadę wykorzystania istniejących potencjałów – polega na poszukiwaniu charakterystycznych, specyficznych dla danej lokalizacji i wyróżniających je z tego względu cech, a następnie na wspieraniu i koordynacji działań umożliwiających ich rozwój lub optymalne wykorzystanie;
- zasadę minimalizowania występujących problemów i konfliktów – polega na wspieraniu i koordynacji działań służących eliminacji zjawisk negatywnie wpływających na rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy, jakość życia mieszkańców i funkcjonowanie środowiska;
- zasadę dążenia do zapewnienia możliwie najlepszej dostępności dla jak największej liczby mieszkańców do zasobów i infrastruktury, mających wpływ na kształtowanie wysokiej jakości życia;
- zasadę dążenia w działaniach na rzecz kształtowania zagospodarowania do uwzględniania potrzeb wszystkich grup pokoleniowych oraz osób ze wszelkiego rodzaju niepełnosprawnościami.

Załącznikiem do Strategii jest **graficzny model struktury funkcjonalno-przestrzennej** gminy wskazujący sieć osadniczą, transportową, obszary cenne przyrodniczo, zasoby najlepszych gleb, elementy infrastruktury technicznej i orientacyjną lokalizację planowanych terenów inwestycyjnych.

Wykaz zadań wraz z planem finansowym:

Osiągnięcie celów Strategii będzie możliwe dzięki zestawowi konkretnych zadań (kierunków interwencji), które zostały zaplanowane do realizacji na lata 2023-2032. Zadania zostały przyporządkowane do poszczególnych celów strategicznych.

Wykaz stanowi jednocześnie plan finansowy, wskazując z jakich źródeł będą finansowane poszczególne zadania (a tym samym cele) oraz jaka jest łączna planowana wysokość wsparcia w ramach danego celu.

W trakcie realizacji Strategii możliwe jest ujęcie na wykazie dodatkowych zadań, o ile ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia założonych celów strategicznych (bez konieczności aktualizacji Strategii, na podstawie decyzji Wójta Gminy). W systemie zarządzania Strategią przewidziano jednak dwa przeglądy aktualizacyjne dokumentu w 2025 i 2029 r.

Tabela 14. Wykaz zadań służących realizacji Strategii:

Cel/zadanie	Planowane finansowanie ze środków (w zł):		Razem w latach 2023-2032:
	Gminy Rogowo:	Innych źródeł:	
Cel strategiczny 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku	**1.500.000**	**3.500.000**	**5.000.000**
Zadanie 1: Aktywizacja zawodowa mieszkańców (w tym: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże zawodowe)	1.000.000	1.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	2.500.000
Zadanie 2: Tereny inwestycyjne	500.000	2.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa/, środki prywatne	2.500.000
Cel strategiczny 2. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej do 2032 roku	**47.000.000**	**68.500.000**	**115.500.000**
Zadanie 3: Drogi lokalne i infrastruktura towarzysząca	30.000.000	45.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa i powiatu	75.000.000
Zadanie 4: Utrzymanie dróg	6.000.000	2.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	8.500.000
Zadanie 5: Wsparcie rozwoju transportu publicznego	1.000.000	1.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	2.000.000
Zadanie 6: Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i turystyczna	10.000.000	20.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	30.000.000
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku	**13.000.000**	**17.000.000**	**30.000.000**
Zadanie 7: Realizacja programów wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	3.500.000	6.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	10.000.000

Zadanie 8: Rozbudowa infrastruktury usług społecznych	1.000.000	3.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	4.000.000
Zadanie 9: Rozwój usług społecznych	4.500.000	1.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	6.000.000
Zadanie 10: Poprawa stanu komunalnej infrastruktury mieszkaniowej	2.000.000	3.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	5.000.000
Zadanie 11: Poprawa dostępności budynków, obiektów i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami	2.000.000	3.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	5.000.000
Cel strategiczny 4. Unowocześnienie bazy edukacyjnej do 2032 roku	**4.000.000**	**9.000.000**	**13.000.000**
Zadanie 12: Podnoszenie kwalifikacji uczniów i nauczycieli	500.000	1.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	2.000.000
Zadanie 13: Modernizacja placówek edukacyjnych	3.000.000	5.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	8.000.000
Zadanie 14: Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży	500.000	2.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, środki prywatne	3.000.000
Cel strategiczny 5. Wsparcie placówek kulturalnych i dziedzictwa do 2032 roku	**2.500.000**	**7.500.000**	**10.000.000**
Zadanie 15: Rozbudowa i doposażenie biblioteki	1.000.000	1.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	2.000.000
Zadanie 16: Poprawa warunków funkcjonowania ośrodka kultury	1.000.000	5.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	6.000.000
Zadanie 17: Ochrona zabytków i obiektów o wartości historycznej, promocja dziedzictwa historyczno-kulturowego	500.000	1.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, środki prywatne	2.000.000

Cel strategiczny 6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku	**10.000.000**	**4.000.000**	**14.000.000**
Zadanie 18: Wsparcie organizacji pozarządowych i współpraca z innymi podmiotami	7.000.000	2.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu, środki prywatne	9.500.000
Zadanie 19: Organizacja wydarzeń aktywizacyjnych, kulturalnych i promocyjnych dla mieszkańców gminy	3.000.000	1.500.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu, środki prywatne	4.500.000
Cel strategiczny 7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku	**25.550.000**	**72.450.000**	**98.000.000**
Zadanie 20: Termomodernizacja budynków publicznych oraz montaż instalacji OZE	5.000.000	13.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	18.000.000
Zadanie 21: Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	1.000.000	4.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	5.000.000
Zadanie 22: Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	5.000.000	10.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, środki prywatne	15.000.000
Zadanie 23: Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Rogowie	5.000.000	15.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	20.000.000
Zadanie 24: Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	3.000.000	13.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	16.000.000
Zadanie 25: Modernizacja PSZOK i systemu zbiórki odpadów oraz utylizacja odpadów niebezpiecznych	1.000.000	3.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	4.000.000
Zadanie 26: Budowa tras/dróg/ścieżek rowerowych i dbanie o tereny zielone	3.000.000	7.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	10.000.000
Zadanie 27: Edukacja ekologiczna mieszkańców	50.000	450.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu, środki prywatne	500.000

Zadanie 28: Opieka nad bezdomnymi zwierzętami	1.500.000	1.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu, środki prywatne	2.500.000
Zadanie 29: Inwestycje Gminnej Spółki Wodnej	1.000.000	6.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu, środki prywatne	7.000.000
Cel strategiczny 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku	**6.500.000**	**20.000.000**	**26.500.000**
Zadanie 30: Ochrona ludności i obrona cywilna	5.000.000	15.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa, województwa i powiatu	20.000.000
Zadanie 31: Poprawa bezpieczeństwa publicznego	1.000.000	2.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	3.000.000
Zadanie 32: Cyfryzacja zasobów i obsługi interesantów	500.000	3.000.000 Fundusze Europejskie, budżet państwa	3.500.000
Razem w latach 2023-2032:	**110.050.000**	**201.950.000**	**312.000.000**

Podstawowe założenia systemu realizacji (w tym monitoring osiągania celów Strategii)

Za realizację Strategii odpowiada Wójt Gminy Rogowo, który w tym celu będzie koordynował działania odpowiednich instytucji, wskazanych jako realizatorzy poszczególnych celów. Wójt Gminy może w drodze szczegółowych regulacji ustalić inną jednostkę/podmiot jako odpowiedzialną za monitoring, ewaluację, sprawozdawczość lub kontrolę.

Monitorowanie postępów w realizacji Strategii (stopnia osiągnięcia założonych wskaźników oraz wartości nakładów finansowych na poszczególne zadania i cele) będzie odbywało się okresowo, raz do roku, za rok zakończony. Roczne sprawozdanie z realizacji Strategii zostanie przedłożone przez Wójta Gminy członkom Rady Gminy.

Tabela 15. Monitoring realizacji Strategii:

Cel:	**Planowane nakłady finansowe 2023-2032**	**Wskaźnik realizacji**		
		Nazwa wskaźnika	Wartość początkowa	Wartość docelowa (2032 r.)
1. Wsparcie rozwoju gospodarczego do 2032 roku	**5.000.000**	powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	0	50 ha
2. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, w szczególności drogowej do 2032 roku	**115.500.000**	długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg gminnych	0	30 km
		liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury publicznej	0	20 sztuk
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu do 2032 roku	**30.000.000**	liczba realizowanych programów wsparcia i programów profilaktycznych	0	100 sztuk
		liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej	0	3 sztuki
4. Unowocześnienie bazy edukacyjnej do 2032 roku	**13.000.000**	liczba rozbudowanych, zmodernizowanych, doposażonych obiektów edukacyjnych	0	3 sztuki
5. Wsparcie placówek kulturalnych i dziedzictwa do 2032 roku	**10.000.000**	liczba instytucji kultury, którym poprawiły się warunki lokalowe	0	2 sztuki
		liczba wspartych obiektów zabytkowych i o walorach historycznych	0	3 sztuki
6. Aktywizacja mieszkańców i promocja obszaru gminy do 2032 roku	**14.000.000**	liczba programów współpracy z organizacjami pozarządowymi	0	10 sztuk
		liczba uczestników wydarzeń lokalnych	0	100.000 osób

7. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym do 2032 roku	**98.000.000**	liczba budynków/obiektów poddanych termomodernizacji	0	7 sztuk
		liczba nowych instalacji OZE	0	5 sztuk
		długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	0	18 km
8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku	**26.500.000**	liczba wspartych jednostek i obiektów systemu ratowniczego oraz ochrony ludności	0	80 sztuk
		liczba projektów z zakresu cyfryzacji w jednostkach gminnych	0	5 sztuk

Dodatkowo, w roku 2025 i 2029 możliwa będzie aktualizacja dokumentu, obejmująca zmianę celów i priorytetów oraz uzupełnienie wykazu zadań o projekty, których realizacja nie była możliwa do przewidzenia na etapie opracowania Strategii (wraz z aktualizacją kwot).

Wszelkie szczegółowe programy i plany gminne, uchwalane po dniu przyjęcia niniejszej Strategii, muszą wpisywać się w ramy określone w niniejszym dokumencie (odwoływać się do określonych tutaj celów, wskaźników realizacji oraz zakładanych nakładów finansowych).

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XXXII/180/2026
Rady Gminy Rogowo
z dnia 13 kwietnia 2026 r.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rogowo

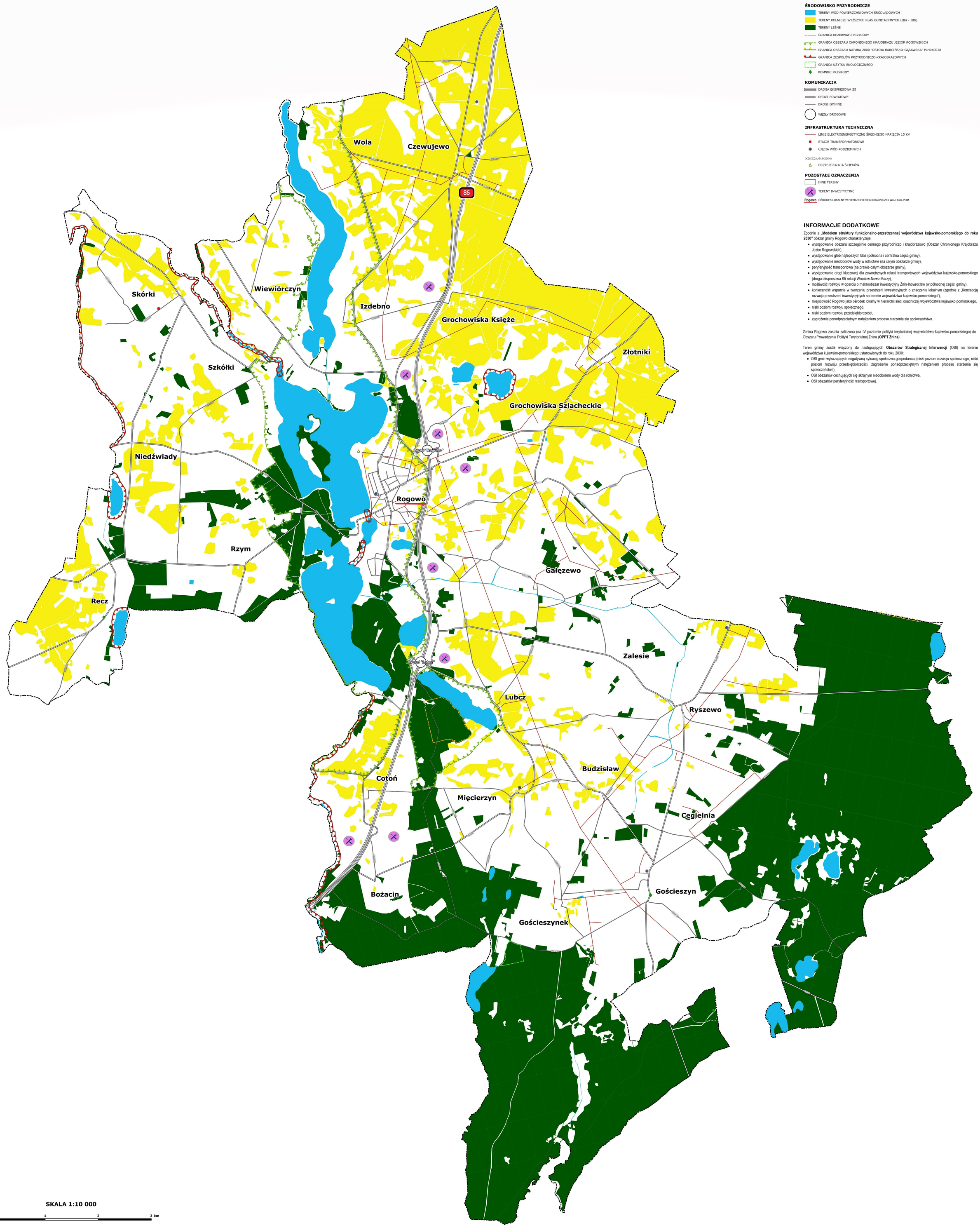

OZNACZENIA

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICA GMINY

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH ŚRÓDLĄDOWYCH
- TERENY ROLNICZE WYŻSZYCH KLAS BONITACYJNYCH (IIIa - IIIb)
- TERENY LEŚNE
- GRANICA REZERWATU PRZYRODY
- GRANICA OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU JEZIOR ROGOWSKICH
- GRANICA OBSZARU NATURA 2000 "OSTOJA BARCIŃSKO-GĄSAWSKA" PLH040028
- GRANICA ZESPOŁÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH
- GRANICA UŻYTKU EKOLOGICZNEGO
- POMNIKI PRZYRODY

KOMUNIKACJA

- DROGA EKSPRESOWA S5
- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE
- WĘZŁY DROGOWE

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE ŚREDNIEGO NAPIĘCIA 15 KV
- STACJE TRANSFORMATOROWE
- UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH

OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

POZOSTAŁE OZNACZENIA

- INNE TERENY
- TERENY INWESTYCYJNE

Rogowo OŚRODEK LOKALNY W HIERARCHII SIECI OSADNICZEJ WOJ. KUJ-POM

INFORMACJE DODATKOWE

Zgodnie z „**Modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030**" obszar gminy Rogowo charakteryzuje:

- występowanie obszaru szczególnie cennego przyrodniczo i krajobrazowo (Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich),
- występowanie gleb najlepszych klas (północna i centralna część gminy),
- występowanie niedoborów wody w rolnictwie (na całym obszarze gminy),
- peryferyjność transportowa (na prawie całym obszarze gminy),
- występowanie drogi kluczowej dla zewnętrznych relacji transportowych województwa kujawsko-pomorskiego (droga ekspresowa S5 relacji Wrocław-Nowe Marzy),
- możliwość rozwoju w oparciu o makroobszar inwestycyjny Żnin-Inowrocław (w północnej części gminy),
- konieczność wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym (zgodnie z „Koncepcją rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego"),
- miejscowość Rogowo jako ośrodek lokalny w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego,
- niski poziom rozwoju społecznego,
- niski poziom rozwoju przedsiębiorczości,
- zagrożenie ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa.

Gmina Rogowo została zaliczona (na IV poziomie polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego) do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Żnina (**OPPT Żnina**).

Teren gminy został włączony do następujących **Obszarów Strategicznej Interwencji** (OSI) na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowionych do roku 2030:

- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego, niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, zagrożenie ponadprzeciętnym natężeniem procesu starzenia się społeczeństwa),
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
- OSI obszarów peryferyjności transportowej.

SKALA 1:10 000

0 1 2 3 km

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust.2 pkt 6a ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy, w tym przypadku Rady Gminy Rogowo, należy uchwalanie Strategii rozwoju gminy oraz innych programów rozwoju.
Konieczność sporządzenia aktualizacji strategii gminy wynika z przyjętej uchwały nr XLVIII/345/2023 Rady Gminy Rogowo z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023 – 2032. Zgodnie z zapisami strategii w trakcie jej obowiązywania przewidziano minimum dwie aktualizacje. W 2025 r. rozpoczęły się prace nad aktualizacją Strategii. Pierwszym krokiem było sprawdzenie czy diagnoza obszaru, na bazie której sporządzono listę celów i zadań do realizacji, nie uległa znaczącym zmianom między 2022 i 2025 rokiem. Informacje w Banku Danych Lokalnych GUS oraz dane z Urzędu Gminy Rogowo potwierdzają, że najważniejsze trendy społeczne, gospodarcze i przestrzenne pozostają aktualne.
Zasadnicza część prac aktualizacyjnych dotyczyła dokładnego przeglądu zadań wykonanych w latach 2023-2025 i planów budżetowych na rok 2026. Pozwoliło to ocenić dotychczasowe postępy, wskazać luki w liście zadań i urealnić planowane założenia (wysokość nakładów finansowych i zakładane wartości docelowe wskaźników realizacji Strategii).

W wyniku aktualizacji zmianie uległy trzy elementy „Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032":
1. Rozdział „Cele i kierunki działań" – aktualizacja planowanego zakresu działań (przede wszystkim w ramach celu strategicznego 8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców/
i standardu usług świadczonych przez Gminę do 2032 roku), zakładanych nakładów finansowych oraz oczekiwanych wskaźników realizacji,
2. Rozdział „Wykaz zadań wraz z planem finansowym" – korekta nazewnictwa poszczególnych zadań, wprowadzenie nowego zadania 31 Poprawa bezpieczeństwa publicznego (zamiast zadania Rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy) oraz aktualizacja planowanych nakładów finansowych.
3. Tabela 15. Monitoring realizacji Strategii w rozdziale „Podstawowe założenia systemu realizacji (w tym monitoring osiągania celów Strategii)" – aktualizacja planowanych nakładów finansowych i zakładanych wartości docelowych poszczególnych wskaźników.

Uchwałą nr 95/4374/26 Zarządu Województwa Kujawko – Pomorskiego z dnia 25 lutego 2026 r. projekt Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2023-2032 uzyskał pozytywną opinię.

Mając powyższe na względzie, podjęcie przedmiotowe uchwały jest celowe i uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Robert Wódczak